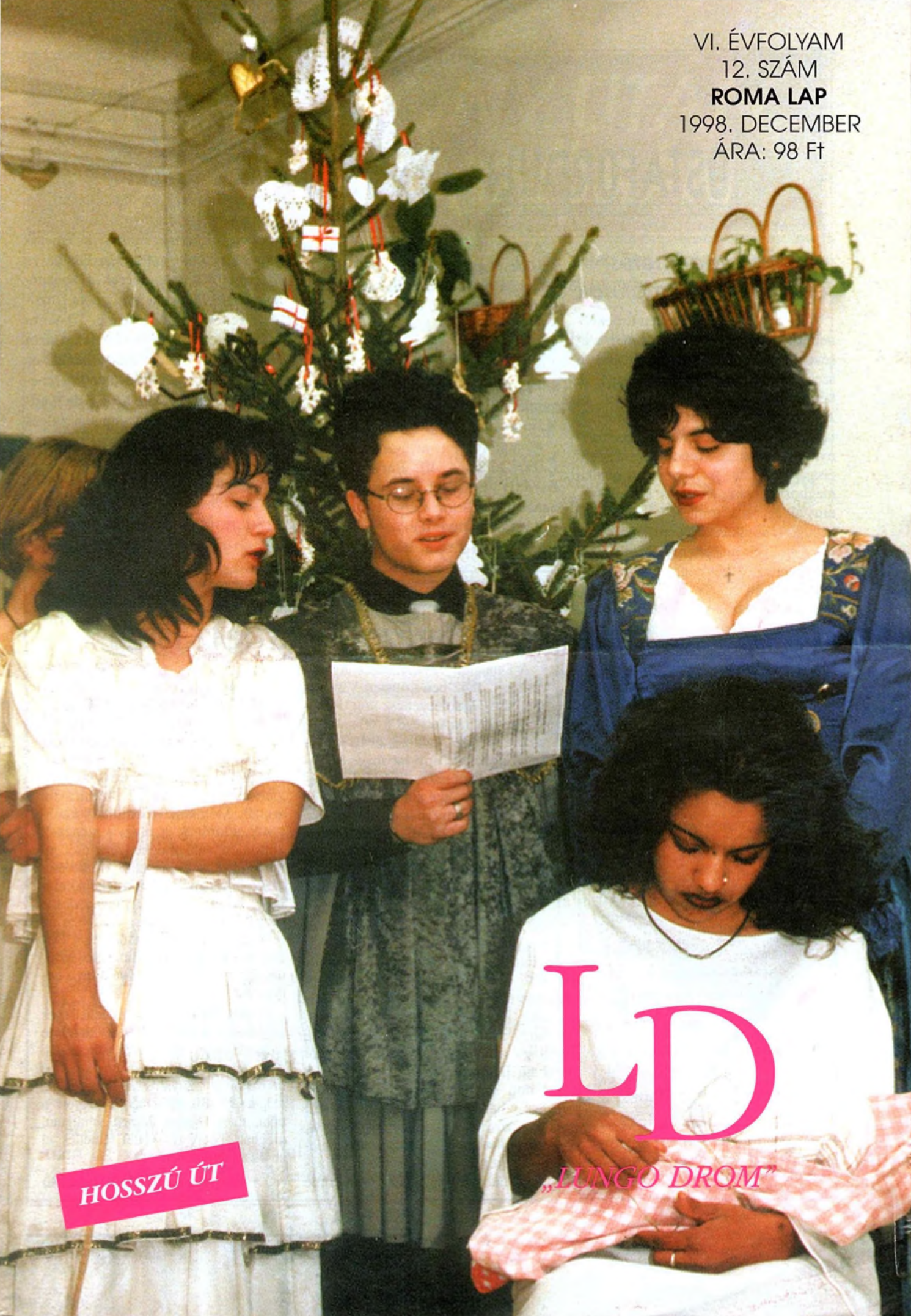

VI. ÉVFOLYAM
12. SZÁM
ROMA LAP
1998. DECEMBER
ÁRA: 98 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD
„LUNGO DROM”

P O S T A F O R D U L T V A L

Jobb megélhetési lehetőség a romáknak

A Heves Megyei Független Érdekvédelmi Cigányszervezet kezdeményezésével létrejött egy 14 fős, Belpátfalvai székhelyű, romákat betanító üzem. A képzés 1998. május 25-én indult és 1998. november 28-án fejeződött be. A tanfolyam elvégeztével újabb lehetőség nyílik a fonottáru-, fonottbútor-készítés elsajátítására is. A szorgalmas munka meghozta gyümölcsét, és a tanfolyamot elvégzők képesítést kaptak. Mint betanított munkások jövedelemhez jutnak, mellyel megteremtődhet a jobb megélhetési lehetőség. Nemcsak a munkanélküli segély, a gyermeknevelési pótlék lesz a megélhetés forrása, hanem a saját munkával megszerzett jövedelem is. Az összefogás eredménye a Fonottáru-, Fonottbútor-készítő Korlátolt Felelősségű Társaság, mely bejegyzés alatt áll.

Címlapon: Csabai István felvétele

ROMA LAP

Megjelenik havonta.
a „Magyarországi
Nemzeti és Etnikai
Kisebbségéért”
Közalapítvány
támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési
Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.
Telefon: (56) 372-269. (60) 387-293

Főszerkesztő: Paksz Éva.

Tervezőszerkesztő: Pozsa József.
Munkatársak: Botosné Kóte Lilla,
Bubáné Csapó Ilona, Bujdosó Jánosné,
Pálfi Elvira, Rácz Zsuzsa.
Felelős kiadó: Farkas Flórián.

Nyomdai munkák:
REPRÓ STÚDIO Nyomdaipari Egyéni Cég,
Verseghy Nyomda Kft., Szolnok
ISSN 1216-982X

A nem kért kéziratokat nem őriz-
zük meg és nem küldjük vissza

A Független Érdekvédelmi Szervezet nevében megköszönöm a tanfolyamot elvégzők pozitív hozzáállását, a tanfolyamot megrendező Penzum Kft. vezetőjének és a Heves Megyei Munkaügyi Központ munkatársainak hathatós segítségét, Kiss András oktató fáradhatatlan munkáját és a Belpátfalvai Polgármesteri Hivatal jegyzőjének Tamon Károlynének a segítségét.

A tanfolyamot elvégzők névsora: Lázár Józsefné, Ifj. Baranyi Géza, Baranyi Erzsébet, Baranyi Péter, Szabó Erzsébet, Szegő István, Szegő Róbert, Baranyi Ilona, Nótár Norbert, Juhász Erika, Baranyi Dániel,

Barkóczy Károly, Molnár Tímea, Lakatos Ernő.

Baranyi Géza,
az FÉCSZ elnöke

*

A „Lungu Drom” belpátfalvai tag-szervezete ezúton szeretné köszönetét kifejezni kemény, de sikeres munkájukért a következő személyeknek: **Burnóczky Zoltánnak, Bodnárné Vincze-pap Máriának, a Penzum Oktató és Szervező Kft.-nek, Kerek Gábornénak, a HM Munkaügyi Központ Kirendeltségének; Budaváriné Istenes Mártának, Balogh Sándornak, Barta Norbertnek, Fehér Lászlónénak és Tamon Károlynének.** Külön köszönetünket szeretnénk kifejezni Kiss András tanár úrnak, hogy munkájával és nem kevés türelmével hozzá segített minket a tanfolyam elvégzéséhez.

A fonottbútor-készítő tanfolyam hallgatói nevében:

Lakatos Zoltánné
Belpátfalva

Enciklopédia

Darázs Miska (1842-1892)

A Dunántúl egykori híres cigány-prímása, 1842-ben született Várpalotán, ahol apja népzenész volt. Rendkívüli zenei tehetsége a 60-as évek elején tűnt fel, mikor is a várpalotai fiatalság, élén Papp István és Seidemann Ferenc tanítók dalárdát szerveztek és egyúttal elhatározták, hogy egy jobb cigányzenekart szerveznek. Vezetőjeül a 17 éves Darázs Miskát választották. Eleinte nagyon nehezen ment a kottatanulás, de Seidemann buzgósa folytán ez is sikerült, úgy-hogy Darázs Miska bandája néhány hét múlva az ottani fiatalságnak keringőket és francia négyeseket játszott. Darázs János cs.kir kamarásnak, aki várpalotai kastélyában időzött és aki Miskának keresztapja is volt, úgy megtetszett pompás játéka, hogy azontúl mindennap berendelte vagy a bandát, vagy Darázst szólóban. De a várpalotaiak öröme nem tartott sokáig, mert egyszersak az egész banda minden búcsúzás nélkül megszökött Székesfehérvárra. Velük ment Wallstein grófné is, aki bele-szeretett a csinos cigányba, s kit azután élte végéig kísért. A grófné

olyan hálás volt, hogy a halála után Darázs Miskának végrendeletileg havi 100 Ft-ot juttatott, amit a család pontosan fizetett. 1876-ban ő volt az első, ki Patikárus Ferkó után Párizst felkereste, hol oly ritka népszerűségnek örvendett a híres, szép cigány, hogy az arcképét az utcákon árulták. Méltán nevezhetjük őt a második úttörőnek a magyar zenének külföldön való megkedveltetésében. Párizsi diadalútja után felkereste Lisszabont, ahol ő volt a legelső magyar zenész. Innét átment Monte Carlóba és Nizzába is, 1885-ben az országos kiállítás alkalmával, a Dobos-féle vendéglőben játszott, s kitűnő játékaival igen vonzóvá tette a helyiséget.

Darázs Miska rendkívül tehetséges zeneszerző is volt. Dalait országszerte dalolták, mint pl. „Szállj ide, szállj oda, fecske madár”. Nem kevésbé népszerű a „Zavaros a Bodrog, ha megárad” stb. 1892-ben elfogyott a nótá, mert Darázs Pécssett váralanul meghalt. Nagy részvétellel temették el az ottani temetőben.

(Csemer Géza: Habiszti)

KARÁCSONY UTÁN, AZ ÉV KÜSZÖBÉN

Optimista vagyok, mert hiszem, hogy az emberi lélek felül tud emelkedni mindazon a gondokon, problémákon, amelyek elgáncsolták hitét, megnyírbálták önértetét. A kényszermenekülések, a sehová sem vezető ösvények kudarcútjait tudom, hogy nehéz elfelejteni, mégis ezt kell tennünk, mert tüskével a szívünkben nem lehet fölszabadultan ünnepelni.

Ilyenkor karácsony táján, rendezni szoktuk emlékeinket, visszarévedünk gyermekkorunk avasízü szaloncukraira, s a képzelet ünnepi ruhába öltözteti a régvolt pillanatoikat. A gyermekkori áhitat akkor és ott örülni tudott egyetlen egy almának is, mert a szeretet nem anyagi vonzatú, hanem a szív, s a lélek kiáradására figyel.

Figyeljünk mi is – itt és most – a szeretet kisugárzására, engedjük tőle megérinteni magunkat! Ha gyermeki hittel várjuk a csodát, máris kiárad szívünkől a megbocsátás. E csoda szülte harmónia, mint a vatta betakarja testünket, s fölmelegíti magányos, didergő lelkünket.

Érezni fogjuk az öröm letagadhatatlan jelenlétét. Bizonyára mindenki érezte már az elragadtatás gyönyörű, semmihez sem hasonlító pillanatát. Az öröm olyan kincs, mint a sivatagban a víz. Szomjazik rá a test, a lélek, s ha betelünk vele, akkor már nem is olyan lesúlytóak, s a kitűzött célok is elérhetők.

Az öröm a remény fáklyája, amelyet a hit tüze táplál. Az öröm kivezet bennünket a sötétség labirintusából a világosság tisztására, ahol szeretet és békeesség vár reánk.

Ne időzzünk el hosszan kudarcainknál, mert az visszahúz, marasztal bennünket, s gúzsba köti akaratunkat. A kudarc szelleme

áthatolhatatlan falat épít körénk, fogvatart bennünket és azt mondja: nincs tovább! Ne higgy neki!

Szítsd föl magadban a szeretet tüzét! Hidd el, látni fogják az emberek, hogy neked van valamid, ami nekik nincsen, s éppen ezért kérni fognak belőle. Tudom, hogy te adsz nekik. A szeretet önmagát feltöltő erő, amely megújulni és sokasodni kész, te általad másokért. Nyújtsd ki hát a kezedet az öregek és a betegek felé! Gondolj az árvíz-károsultakra, a nincstelenekre, a szűkölködőkre, a hajléktalanokra, akik Isten ege alatt alszanak, s a veséjüket odaadták a fagyos éjszakáknak... Ne az értelmekkel, hanem a szíveddel érintsd meg a dolgokat és meglásd: te is fájni és éhezni fogsz, mert a szeretet együttérző szívet ad neked. Vesd magad mögé mindazokat a dolgokat, amelyek gátolják, akadályozzák a megújulni vágyó szándékot, lefogja azt a lendületes, tiszta törekvést, amely békében, szeretetben, demokráciában akar élni! Segítsd, biztasd azt a céltudatos vágyat, amely a közös akarat köldökzsinórjához van kötve. Tápláljuk reménnyel, hittel, és alázattal segítsük világra: vérrel és fájdalommal szüljük meg JÖVŐNKET! Az új év elején egyetlen üdvözítő dolgot kívánhatok, személy szerint magyar és cigány embernek egyaránt. Isten áldása ne kerülje el házáat, otthonát. A megújulni vágyó szándék és lehetőség kísérje utunkat, amikor egymást szerető békeességben lépjük át az 1999-es év küszöbét. Tehetség és gondolatszabadság sohasem legyen bilincsbe verve, mert csak szabadon lehet megépíteni a jólét hídjait.

Rácz Lajos

A II. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzati Választások előtt

Beszélgetés Farkas Flóriánnal a „Lungo Drom” és az OCKÖ elnökével

– Milyen évet zárt a „Lungo Drom” és milyen az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat?

– A „Lungo Drom” a nagypolitikában rangot, a cigánypolitikában méltóságot vívott ki ebben az évben. A kisebbségpolitikai rangot annak tulajdonítom, hogy a történelemben először fordult elő, hogy egy kisebbségi szervezet parlamenti pártokat előzzön meg egy olyan politikai mezőn, ahol azonos feltételekkel lehetett szerepelni. Ez fényesen igazolta, hogy a „Lungo Drom” szervezett, felkészült és a jelöltjei megfelelőek voltak a polgárok számára. De igazolja azt is, hogy programunk megérintette azokat a személyeket, akiknek szólt. Azokon a településeken, ahol a „Lungo Drom” támogatásával indultak a polgármester jelöltek, szinte mindenütt jól szerepeltek. Közel 200 településen vesz részt a „Lungo Drom” a települési önkormányzatokban. A kisebbségpolitika

ily módon egyfajta rangot és politikai jogot teremtett a nagypolitikában, a hierarchiában, a társadalomban.

A „Lungo Drom” eredményeit illetően – és itt elsősorban az október 18-i választásokra gondolok – ma már egyetlen cigány szervezet, cigány politikus sincs, aki ne ismerné el szervezetünk politikai sikerét, politikai nagyságát. Ugyanakkor azt is gondolom, hogy a cigánypolitikának a „Lungo Drom” egyfajta méltóságot teremtett. Soha ennyire nem tisztelték a cigány politikát, mint amennyire a „Lungo Drom”-osok ezt mostanság érzik, mind helyileg, mind megyei és országos viszonylatban. Az sem fordult még elő, hogy „Lungo Drom”-os helyi elnök legyen a település polgármestere is.

Azt gondolom, hogy a cigány politika, a cigány politikán belül a „Lungo Drom” mindenképp megteremtet-

te magának a vezető szerepet és mostmár irányi mutatunk.

– Egy hónappal ezelőtt a kisebbségi biztos és az igazságügyi minisztérium helyettes államtitkárával Kanadában jártál. Mi volt az utazásotok célja?

– A kanadai út nem volt más, mint hogy objektív képet kapjon a Kanadai Kormány a magyarországi cigányság helyzetéről. Nos, én ma is állítom, hogy azok a személyek, akik elhagyják az országot, megélnének itt is, Magyarországon. Azok, akik kockára teszik az otthonukat, az egzisztenciájukat és nem kapnak letelepedési engedélyt, egyszerre veszítenek el mindent. Az objektív képet felvázoltuk. Azt gondolom, hogy a két kormányzatnak kell czügyben tárgyalásokat folytatnia.

– Január 23-án kerül sor a II. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat megválasztására. A legutóbbi hírek szerint a négy leg-

nagyobb létszámú roma szervezet – a „Lungo Drom”, a Phralipe, a Magyarországi Cigányok Független Érdekvédelmi Szövetsége és a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége választási koalíciót kötött. Ez annál is meglepőbb, mivel az októberi önkormányzati választások után Osztójkán Béla és Horváth Aladár kezdeményezésével a „Lungo Drom”-mal szemben megalakult a Roma Társadalmi Összefogás. A múlt héten sikerült magad mellé állítani a Roma Társadalmi Összefogást. Egye-

Koalíciós tárgyalások – 1994.

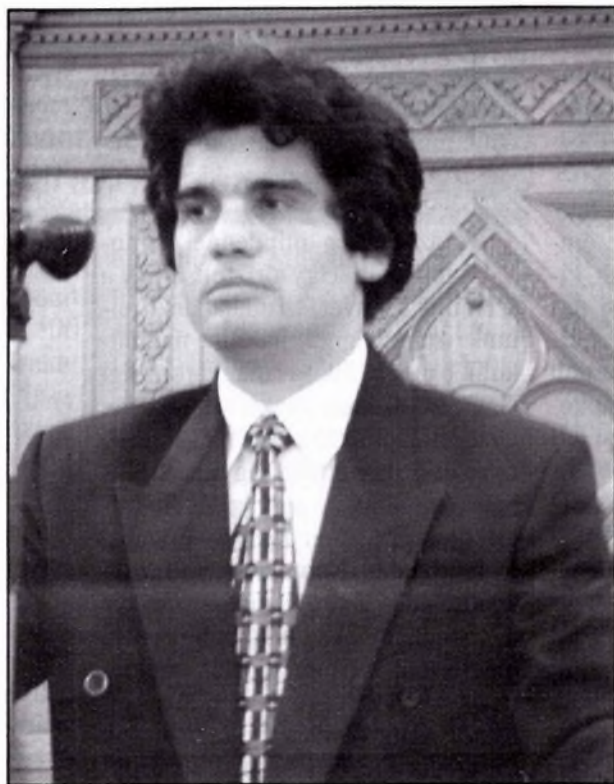
dül Horváth Aladár nem csatlakozott a „Lungo Drom”-hoz. Minek köszönhető ez a pálfordulás?

– Az október 18-i önkormányzati választás jelzésértékű volt az országos önkormányzati választást illetően. Azt gondolom, hogy jól felfogott érdekük volt a csatlakozó szervezeteknek ezt felismerni. A „Lungo Drom” választási programja tartalmazza, hogy a lehető legszélesebb összefogásra törekszik és az alap politikai célja, hogy mind a 19 megye és a főváros képviselje magát. Tehát vidékorientált legyen az OCKÖ. A hozzánk való csatlakozásnak az volt a feltétele, hogy a „Lungo Drom” választási programjával azonosulni tudnak-e vagy sem, jók-e, vagy sem. Miután ezt elfogadták, innentől kezdve a „Lungo Drom” lehetőséget biztosított arra, hogy ezek a szervezetek csatlakozzanak. Bízom abban, hogy fogunk tudni együtt dolgozni és ez mintegy garancia is arra, hogy a „Lungo Drom” program végre lesz hajtvva, hiszen ezek a személyek valamennyien felkészültek, és mintegy évtizede cigány politizálnak.

Ami Horváth Aladár személyét illeti, én nem tulajdonítanék ennek komolyabb kérdést. Horváth Aladár annak idején felkért engem, hogy elnököljem a Roma Társadalmi Összefogást, de ezzel semmi más nem történt volna, minthogy legitimáltam volna őket. Egyébként azt gondolom, hogy ez nem volt más, mint egy politikai lözöng, egy hívó szó, de ma már erre nem vevők a magyarországi cigányok. Valós támogatottságra van szükség. Horváth Aladár igénye irreális volt, ugyanis 26 helyet szeretett volna. A mandátumokat azonban nem lehet tortaszelet módjára szétosztani, csak demokratikus módon. A „Lungo Drom” ebbe soha nem megy bele, és a koalíciós tárgyalásokon azt a felhatalmazást kaptam, hogy ebben a szellemben tárgyaljak.

– Azt mondom, hogy az említett szervezetek elfogadták a „Lungo Drom” programját. Lehet, hogy nem a programját fogadták el, hanem a biztos bejutás eredményeként csatlakoztak a „Lungo Drom”-hoz?

– Nagyon sok valóságot takar a kérdés, de a csatlakozó szervezetek azonosultak is a „Lungo Drom” választási programjával. Egyedül csak a „Lungo Drom”-nak van programja.

Ha úgy tetszik, ez az egyetlen olyan program, amit ki lehet egészíteni, lehet módosítani, ami egy alap lehet, egy vitaanyag.

– Sokan úgy vélik, hogy ezzel a koalícióval előre eldőltnek tűnik az országos cigány önkormányzati választás.

– Én azt gondolom, hogy egy választást mindig a választások előtt kell megnyerni és a „Lungo Drom” már négy éve foglalkozik ezzel a kérdéssel. De ez igazán mégis csak 23-án fog eldőlni.

– Hogyan állítjátok össze az 53 főt tartalmazó listát?

– A 19 megye és a főváros az electorok létszámarányában képviselteti magát a „Lungo Drom” választási

szövetségben. Minden megyében korrekt megmértetések lesznek, hiszen az electorok bizalma nagyon fontos.

– A választás Budapesten lesz. Hogyan jutnak fel az electorok például a legkisebb településekről?

– Az OVB vonatkoztatni kívánta az electorainkat, a napokban pedig született egy olyan döntés, miszerint kapnak valamennyi költségtérítést, és mintegy autonóm módon megoldhatják az utazásukat. Én azonban nem látok erre igazán garanciát és lehet, hogy másoknak ez nem igazán fontos, de nekünk jól felfogott érdekünk, hogy mindenki részt vegyen a választáson, főleg a „Lungo Drom” szövetséget alkotó electorok, ezért az electorokat a településtől a választás helyszínéig szállítatjuk.

– A mai napon olvastam a Népszabadságban, hogy egy pécsi szervezet bojkotálni kívánja az országos választást, amennyiben a „Lungo Drom” által vezetett koalíció csakis a saját jelöltjeit kívánja bejuttatni az országos önkormányzatba.

– Mindenkinek erkölcsi és politikai felelőssége, hogy a saját politikai igényét hogyan éli ki, bojkottal, vagy anélkül. Sérültek, sértettek lesznek, hiszen egy választásnak mindig vannak győztesei és vesztesei. Nálam egy dolog számít, hogy itt a cigányok jönnek ki győztesen. Komolytalanak és minősíthetetlennek tartom egyébként és ez az egész a cigányok ellen szól. Egyébként ez a szervezet is irreális módon kért plusz 4 képviselőt Baranya megyének, ami azt jelenti, hogy felborult volna az arány, vagyis legalább 3 megye maradt volna ki a képviselethől. Ezt nem engedhettük meg.

– Milyen eredményre számíthatjanuár 23-án?

– Győzelemre.

– Köszönöm a beszélgetést.

Paksi Éva

Tablókra pillantva...

1998. december. Aranyvasárnapot váró nyirkos, ködös, barát-ságtalan szombat délelőtt. Római part, Alba Hotel. Kifejezhetetlen érzések kavarnak a képviselőkben. Kinek-kinek kiül az arcára, szemében villan meg valami megfoghatatlan, érinthetetlen szomorúság is, s ünnepélyesség is. Újra, ismét együtt vagyunk. Minden híresztelés ellenére, amelynek hordozói azt terjesztették, hogy felbomlik az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat.

Kitartottunk. Őszinte legyek? Rettentő nehéz volt, s olykor emberfeletti erőfeszítésekbe került kinek, kinek. De sikerült! Óriási tett volt? Igen, de minősítse majd a cigány történelem. Négy kegyetlen kemény esztendő nehéz, de alapvetően sikeres időszakának végére tett pontot az utolsó közgyűlés. Két tábló villan fel előttem. Az elsőt az LD és a Cigány Hírlap még 1994-ben közölte. Csupa bizakodó, elszánt fiatal vagy fiatalos tekintet. Lendülettel telve, erőttől, cselekvőkészségtől duzzadva. Vállalva a veszélyt, az elszántságot a cigányügy képviselője mellett.

Nincs jogom minősíteni az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat 53 képviselőjének tevékenységét. Ám senkinek sincs jogosítványa arra sem, hogy kétségbe vonja: ki állt helyt, ki kevésbé, ki okozott csalódást, ki kellemes meglepetést és így tovább. Minden fajta megítéséből-minősítésből akad. Kinek kinek saját lekiismeretével kell szembenéznie, s megvallania: megtett-e mindent tőle, tehetségétől, felkészültségéből fakadóan annyit, amennyit tehetett? Igen, mert sokszor mástól, másoktól, hivataloktól, intézményektől, kuratóriumoktól stb is függött, hogy képviselőink erőfeszítései elérték-e céljukat.

Tanulóévek voltak. A magyarországi cigány önkormányzatiság tantárgyából. Ezt a tantárgyat a történelem írta elő, szabta ránk. Ország-

gos szinten 53 cigány emberre, akik habitusukban, felkészültségükben, vérmérsékletükben, műveltségi szintjükben stb., ha különbözőek voltak is, de egyben azonosak: szolgálni kívánták a cigányság ügyét. Ahányan voltunk, annyiféleképpen, s összességében mégis egységesen, mert győzött a józanság. Hogy szükség volt rá? Olykor igen. Késhegyig menő éjszakai vitákban kristályosodtak ki az álláspontok, s végül simultak egymáshoz, féltve, óvva az országos cigány kisebbségi önkormányzat egységét.

Ez az egység mindennél fontosabb volt. Úgy őriztük, mint a szemünk fényét. Tudatában voltunk mindvégig: ha itt megbukunk, megbukik a magyarországi cigány önkormányzatiság elve, gyakorlata. Megóvtuk. Tanultuk egymást, tanultunk egymástól, s belekóstoltunk a polgári demokráciába, a parlamentarizmus elveibe, gyakorlatába. Nem, nem volt zökkenőmentes és folyamatos. Olykor a hangnem is magasabb volt, megtörtént asztalvergetés, bekialás is, éles, olykor személyeskedéstől sem mentes pengeváltások és mégis sikerült - mert akartuk! - az egység megóvása, s a korábban felrobbant személyeskedések lecsitítása, a tüzek kioltása.

Isten fiának a születését váró a hangulat. Ott csillog a szemekben is, s az ünnepélyesség a külsőségekben is testet ölt. **Farkas Flórián** elnök felállt, és így szólt halványuló hangon: „Képviselő társaim! Kérem a közgyűlést, egyperces néma felállással emlékezzünk elvesztett képviselőnkre, **Szegedi Tiborra.**” Áll némán, csendben, a közgyűlés. Felsejlik előttem egy fiatal cigány ember arca, a tehetséges, cigányügyért harcoló Szegedi Tiboré. Ő örökre elment. Nem végezhetette el azt, amivel megbízták, amire vállalkozott. Emezek itt, akik velem együtt állnak, s visszapillantanak az elmúlt 4 esztendőre, már ők sem

azok, akik kezdték. Elmerengek a mappába zárt, s ajándékba kapott I. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat Képviselőinek fényképein. Nem múlt el nyomtalanul rajtunk az idő. Halványabbak a szemek villanásai, az arcvonások keményebbek, ráncoltabbak a homlokok, s nem csak idősebbek, de tapasztaltabbak is lettünk. Mindannyian. Ám nem csak a korai bekialások szüntek meg, s nem csak viselkedésből, az egymásra figyelemből érettségiztünk, az időmúlásával megis koptunk! Ki-ki egészségben, valamennyien idegeinkben, mert még mindig nem tanultunk meg egymásra megfelelően vigyázni! Óriási szükség lesz rá jövőre, mert - nem akarok jóslásokba bocsátkozni -, keményebb ciklus következik, s ez próbára teszi az idegeket. Ezt jelzi a politikai barométer.

Túlélte a cigányság a legkegyetlenebb vészidőszakot, hogy bizonyítsuk: elpusztíthatatlanok vagyunk. S ebben hinnünk, bízunk kell. Történelmet csinált az I. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat. Ezt ma már elismeri ország- világ. Csak velünk együtt, s nem ellenünkre valósulhat meg a polgári Magyarország is. Bár még sok tekintetben csak látenszen, de törvényben deklaráltan a magyarországi cigányság államalkotó tényező! A putriból a parlamentig jutott a cigánypolitika, mert megteremtettük az alapjait. Van mire építeni, noha az alap erősítéséről soha nem szabad lemondani.

Olyan örökséget hagyott a II. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzatra a sok-sok küzdelemben született és edződött első, amelyre lehet alapozni. És mint **Choli** mondta: búcsúzni csak nagyon szépen szabad. Így köszöntek el egymástól, békességben az I. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselői.

Farkas Kálmán

Új választási szövetség

Új választási szövetséget alakított a „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség, a Phralipe, a Magyarországi Cigányok Független Érdekvédelmi Szövetsége és a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége. Az eddigi legnagyobb romaösszefogásként meghirdetett választási koalíciót a februári II. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat megalakítása céljából hozták létre. A választási szövetség továbbra is Farkas Flóriánt, az OCKÖ jelenlegi vezetőjét látná szívesen az elnöki székben.

Január 23-án a II. Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzatot létrehozó gyűlésen mintegy 3500 választásra jogosult küldött vehet részt. A szavazás érvényességéhez háromnegyedüknek kell jelen lenniük. A választásra Budapesten, a Hungexpo „B” pavilonjában kerül sor.

1999. január 6-án a Parlamenti Kávézóban sajtótájékoztatót tartottak négy roma szervezet képviselői. A „Lungo Drom” Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség részéről **Farkas Flóri-**

án elnök, a Magyarországi Cigányok Érdekszövetségétől **Kozák János**, a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége elnöke **Náday Gyula** és a Phralipe részéről **Osztójkán Béla** elnök.

E négy cigányszervezet vezetői minden hatalmi törekvést és személyes ellenszenvet és indulatot félretéve egységes, jól megrajzolható tartalommal álltak elő.

Végre sikerült az a történelmi összefogás, amelyre magyarok és romák oly nagyon vártunk. Az elmúlt nyolc-kilenc év nagykorúvá

érlelte a politizáló cigány vezetőket.

Osztójkán Béla sürgetőnek és szükségyszerűnek látja a roma összefogást, mind a cigányok, mind a nemcigányok érdekében egyaránt. E konszenzus jegyében új lehetőségek és távlatok nyílnak meg. Bűn lenne elszalasztani ezeket a lehetőségeket, amelyek a romák érdekeit lennének hivatva szolgálni.

Náday Gyula elmondta, hogy felelősséggel tartoznak a Magyarországon élő 800 ezer cigány embernek, annál is inkább, mert a cigányság politizáló kedve megnőtt. E felelősség vállalásának a cigányság mindennapi életében is meg kell jelennie, tetten érhető pozitív életminőség formájában...

Kozák János szerint új helyzet áll elő azzal, hogy a négy roma szervezet, a súlypontot a cigányság közakarátának megjelenése érdekében helyezte át, saját öncélok lemondása árán. Ennek jegyében és érdekében egymást támogatva tette lehetővé, hogy megszeli a politikai felhangok, annak érdekében, hogy érvényt szerezzünk és utat nyissunk egy merőben új demokratikus választásoknak.

Farkas Flórián: Úgy tűnik, hogy sikerült a nagypolitikára ajtót nyitnunk azzal a konszenzussal, amely itt és most tetten érhető. A cél önök előtt is nyilvánvaló. Az érdekegyeztetés olyan érdemi döntéseket hozott felszínre, amely mind politikailag, mind pedig erkölcsileg olyan helyzetbe hozza a cigányságot, amelyből lehet startolni. A választásokkal járó munkafeladatokat megosztjuk. Valódi értékeket és terveket szeretnénk felmutatni, s azt megvalósítani.

Rácz Lajos

Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzati választás – 1994.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

1948. december 10-én Párizsban az Egyesült Nemzetek Közgyűlésén az ENSZ Emberi Jogok Bizottságának elnöknője, **Eleonor Roosevelt** – aki az Egyesült Államok egykori elnökének a felesége –, szólásra emelkedett: „Ma egy olyan nagy horderejű esemény küszöbén állunk, amely mind az Egyesült Nemzetek Szervezete életében, mind pedig az emberiség életében szerepet fog játszani.” A Közgyűlés aznap fogadta el az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát! 48 ország szavazott mellette és egy sem ellene. Napjainkban az ENSZ-nek mind a 185 tagállama, beleértve azokat is, amelyek 1948-ban tartózkodtak, csatlakozott a Nyilatkozathoz.

A Nyilatkozat alapfilozófiája, hogy *„Minden emberi lény szabadon születik és egyenlő méltósága és joga van. Az emberek ésszel és lelkiismerettel bírván, egymással szemben testvéri szellemen kell, hogy viseltesse.”*

Ez alapján a Nyilatkozat megszövegezői az emberi jogok két csoportját biztosítják. Első csoport: „Minden személynek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.” Ez a cikk szolgál az ember polgári és politikai jogainak az alapjául. A második csoport: minden személynek igénye van arra, hogy a méltóságához és személyiségének kifejlődéséhez szükséges jogait kielégíthesse. Itt kifejtük az ember gazdasági, szociális és kulturális jogait.

Ruth Rocha brazil szociológus könnyen érthetően magyarázza el, miről szól az Egyetemes Nyilatkozat: „Nem számít, milyen rasszhoz tartozol. Nem számít, férfi vagy nő vagy-e. Nem számít, milyen nyelven beszélsz, milyen vallású vagy, milyen politikai nézeteid vannak, milyen országból jöttél, vagy ki a családod. Nem számít, gazdag vagy-e, vagy szegény. Nem számít, hogy a világnak melyik részéről származol: nem számít, hogy az országod királyság vagy köztársaság. Ezeket a jogokat és szabadságjogokat azzal a szándékkal dolgozták ki, hogy mindenki élvezhesse őket.”

Az Egyetemes Nyilatkozatot elfogadása óta több mint 200 nyelvre lefordították és sok ország alkotmányának vált részévé.

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatán kívül létezik még az Emberi Jogok Nemzetközi Törvénye is. Míg az Egyetemes Nyilatkozatról azt tartják, hogy erkölcsi értéke van és elmondja a nemzeteknek, hogy mit kellene tenniük, addig az Emberi Jogok Nemzetközi Törvénye Jogilag kötelez és azt mondja, hogy mit kell megtenniük.

Néhány alapvető jog a Nyilatkozatból:

„Minden emberi lény szabadon születik és egyenlő méltósága és joga van (1. cikk).”

„Minden személynek joga van a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához, ez a jog magában foglalja a vallás megváltoztatásának szabadságát (18.cikk).

„Mindenkinek, aki dolgozik, olyan méltányos és kielégítő fizetéshez van joga, amely számára és családjá számára az emberi méltósághoz megfelelő életet biztosít (23.cikk).

„Minden személynek joga van saját maga és családjá egészségének és jólétének biztosítására alkalmas életszínvonalhoz, lakáshoz, orvosi ellátáshoz (25 cikk).

A Human Rights Watch Word Report 1998 című kiadvány megjegyzi, hogy az emberi jogok egyetemességét még mindig „szüntelenül támadás éri”. A beszámoló azt írja, hogy „a főbb hatalmak feltűnő módon hajlanak arra, hogy figyelmen kívül hagyják az emberi jogokat, amikor ezeknek a jogoknak az alkalmazása gazdasági vagy stratégiai szempontból kedvezőtlennek bizonyul - ez a szerencsétlen helyzet mind Európában, mind pedig az Egyesült Államokban megszokott.”

*

Lesz-e olyan időszak, amikor mindenki élhet emberi jogaival? A kérdés költői. A válasszal – sajnos – még várunk kell. Ezt támasztja alá az alábbi történet is.

Mága Erzsébet 1998. november 9-én levelet kapott Nagyfüged község polgármesterétől. A levélben ez áll: „...az Önök családjának életvitel a községben közfelháborodást okoz, bűncselekmények elkövetése miatt állandóan rendőri intézkedésekre kerül sor Önöknél. Fentiek miatt a községben nemkívánatos személynek minősülnek, ezért felszólítom önöket, hogy

rövid időn belül változtassanak lakóhelyet.”

Mága Erzsébet sérelmesnek érezte magára nézve a polgármester levelét, mert hogy ő nem ismer olyan jogszabályt, hogy egy nem szimpatikus szomszédot, lakost bármilyen jogcímen kényszeríteni lehetne arra, hogy szülőfalujából elköltözzön. **Pusoma Miklóshoz**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat megyei képviselőjéhez fordult segítségért, aki az ügy kivizsgálása érdekében felkereste a Kisebbségi Biztos Hivatalát. (A vizsgálat folyamatban van.)

Mága Erzsébet születésétől fogva nagyfügedi. Élettársa hat éve lakik a községben, élettársi kapcsolatuk kezdte óta. Négy gyermekük van: hat, három és kettő évesek, a legkisebb három hónapos.

A szoba alig érezhetően még őrzi az előző este melegét, melyet a házat határoló kerítés néhány darab léce adott. A gyermekek a szomszédból kerülnek haza, ott szerencsésebbek, több a meleg.

„Óvó néni vagy?” – kérdezi a kisfiú mosolyogva. „Nem” – válaszolom. „Óvodába viszel? Óvó néni vagy?” – kérdezi ismét, az előző válaszomat meg sem hallva. „Nagyon szeretne menni – mondja Mága Erzsébet –, de nincs megfelelő ruhája, cipője. Lyukas cipőben csak nem engedhetem el ilyen hidegben”. „Miért lettek nemkívánatos személyek a polgármester úr szemében?” – kérdezem az asszonyt. Azt feleli, hogy cigány származása miatt a polgármester mindent elkövet, hogy a községből távozzanak. Arra hivatkozik a polgármester – mondja Erzsébet –, hogy az élettársának a rokona bűncselekményt követett el, és emiatt kellene nekik távoznuk a községből. Ők azonban nem mennek sehova. Ők nem felőselek a rokonok tetteiért.

A polgármester urat – sajnos – nem tudtuk megkérdezni, mert nem tudott ránk időt szakítani.

Mindez történt 1998. december 10-én, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata elfogadásának 50. évfordulóján.

Paksi Éva

KISEBBSÉGEK NAPJA

1998. december 30-án kisebbségi konferenciát tartottak Szolnokon a „Lungo Drom” székházában, Kisebbségek Napja címmel. Az ország különböző megyéiből jöttek el a kisebbségi önkormányzatok, és a Lungo Drom tagszervezetek vezetői.

Bujdosó Jánosné, Farkas Flórián, dr. Pálfi Miklós, dr. Kerékgyártó T. István

A rendezvényt a „Lungo Drom” Országos Érdekvédelmi Cigány és Polgári Szövetség, a Szolnok Megyei Jogú Város Cigány Kisebbségi Önkormányzata és a Szolnoki Kisebbségi Jogvédő Egyesület szervezte.

A rendezvény célja: cigány kultúránk bemutatása, kulturális értékeink erősítése.

Dr. Pálfi Miklós jogász köszöntője után beszámolt a választások eredményeiről, majd átadta a szót Farkas Flóriánnak, a „Lungo Drom” Országos Érdekvédelmi Cigány és Polgári Szövetség elnökének.

Farkas Flórián A hazai cigányság jelene és jövője címmel tartott előadásában többek között szólt arról, hogy a cigányság pillanatnyilag az „út szélére vetett kisebbség” állapotában él, ami tarthatatlan.

Mint mondta, a kormány esélyegyenlőséget és polgári értékeket hirdetett, amelyeknek a kisebbség megíté-

lésekor is érvényre kell jutniuk. A cigányság rendelkezik olyan értékekkel, amelyekkel bekapcsolódhat a többségi társadalom életébe.

A jövő év elején újjáalakuló Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselőinek egyik legfontosabb szerepe az összehangolt érdekképviselet és a kormánnyal történő partneri viszony kialakításában lesz majd.

Az összefogás és a közös munkálkodás a cigány kisebbség felemelkedésén figyelmet érdemlő kérdéssé kell, hogy váljon a mindenkori kormány számára is. Magyarország európai uniós integrációja ugyanis elképzelhetetlen az ország határain belül élő társadalmi rétegek integrációja, egyetértése és közös célért küzdeni tudása nélkül.

Dr. Kerékgyártó T. István társadalomkutató előadásában a polgári Magyarország képeit vázolta, majd Bujdosó Jánosné pedagógus cigány hagyományokról, szokásokról beszélt.

Elmondta, hogy a cigány szó hallatán negatív dolgokra gondolnak az emberek és ez ellen tenni kell azoknak, akiket most önkormányzati tagoknak, vagy vezetőeknek választottak meg.

Csillei Béla, a „Roma Esély” Alternatív Alapítványi Szakiskola igazgatója beszámolt az iskola eredményeiről, munkájáról és azokról a tervekről, melyeket szeretnének megvalósítani a közeljövőben. Már harmadik éve működik az iskola, a múlt tanév végén 33 diák tett sikeres szakmunkás vizsgát, néhányan a számítógép-kezelő szakma megszerzése után még maradtak, ők a harmadik osztályban megszerezhetik a gépiró-szövegszerkesztő szakmát is.

Az előadók beszámolóit után hozzászólások következtek. Általában az OCKÖ és a „Lungo Drom” munkájáról mondtak véleményt a felszólalók.

A konferenciát a Loli Jag (Piros tűz) együttes műsora és állófogadás zárta.

R. Zs.

Munkájukat jutalmazták

A Kisebbségi Díjakat ma is átadják a Parlamentben. Orbán Viktor a hazai kisebbségek díját a Magyarországi Bem József Kulturális Egyesületnek és a Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének adja át. A hazai kisebbségek egyéni díját a Magyarországon született és Németországban élő Heinrich Reitingert kapja. A határon túli egyéni díjat a zso-boki Bethesda Gyermekeket vezetője, Molnár János és felesége, a határon túli intézményi díjat a beregszászi Illyés Gyula Színház képviselőjének adja át a miniszterelnök.

Magyar Hírlap, 1998. december 18.

TŰZHALÁL

1998. december 10-én délelőtt tűz ütött ki Karcagon, a Pálya utcában, ahol leégett egy szoba-konyhás melléképület.

A lángok között három kisgyermek veszítette életét: az ötéves Angéla, a két és fél éves Krisztina és a 14 hónapos Janika.

Néhány nappal a tragédia után a karcagi cigány kisebbségi önkormányzat irodájában találkozom a három kisgyermekét elveszített szülőkkel és **Varga Istvánnal**, a kisebbségi önkormányzat elnökével.

Az édesapa fejét lehajtva, összemolva üli végig a beszélgetést. **Szabó Ferencné**től, az édesanyjától tudom meg, mi történt azon a végzetes napon. A történet, mint egy hatalmas molylepke, szárnyát kitérve telepszik az ember szívére.

– A két nagyobb lányom az iskolában volt. Én elmentem a boltba,

ami 5 percnire van a háztól. Mikor hazaértem, már égett a melléképület. Nem tudtuk megközelíteni a szobát, mert a konyhán keresztül keletkezett a tűz. A szobán nem volt ablak... Megpróbáltunk édesapámmal lyukat vágni a falon. A szomszédok is jöttek. Csákánnyal, fejével, amivel tudtak segítenek, de már késő volt. Láttam megégni a kisgyerekeimet...

A tűzoltósághoz érkezett bejelentéstől számított öt perc múlva már megkezdtek az oltást a tragédia helyszínén. A karcagi tűzoltók há-

rom gépjárművel és a teljes személyzettel vonultak ki és mintegy négyezer liter vizet használtak fel az oltásra néhány perc alatt. A három kisgyermek halálát azonban nem lehetett elkerülni. A tűzoltók kiérkezésekor már akkora volt a tűz, hogy még védőfelszerelésben sem lehetett megközelíteni az épület belső helyiségét, ahol a gyerekek voltak. A mentést az is reménytelenné tette, hogy a tűzoltók megérkezése előtt a konyhában felrobbant a gázpalack.

Az eddigi megállapítások szerint a tűz okát a ház rossz elektromos vezetékei okozták.

– Ezen a napon mindent elvesztettem – mondja fájdalmasan az édesanya.

A gyerekek temetése december 15-én volt. A karcagi önkormányzat 5000 forint gyorssegélyt nyújtott az édesanyának és segítettek a temetés költségeiben. A szomszédok egy emberként segítettek a szerencsétlenül járt családot.

Szabó Ferencné két kislányával jelenleg szüleinél lakik, tizenketted magukkal. Minden segítség jól jön most a családnak, ezért, akik tehetik, adományaikkal a következő címen jelentkezzenek:

Cigány Kisebbségi

Önkormányzat,

Varga István elnök

Karcag, Kossuth tér 14. I/7.

Telefon: 06-59-311-629

Bankszámlaszám:

7450873-15408576-04260000

**Szabó Ferencné
gyermekének
megsegítésére**

Paksi Éva

Nótaestek a tragédiát szenvedett családért

1998. december 20-án Karcagon, a Déryné Művelődési Központban Sejhaj, cigány élet címmel teltházas előadásokat tartott a Magyar Nóta és Dal Alapítvány.

A műsorban felléptek a 100 Tagú Cigányzenekar szólistái: **Bangó Margit** és **Puporka András**, valamint **Márkus Ica**, **Kolostyák Gyula** és **Kocsis Lajos**. Kísért **Horváth Zsuzsa** primás és zenekara, akik szintén a 100 Tagú Cigányzenekar zenészei.

A Magyar Nóta és Dal Alapítvány 1997. végén alakult Karcagon. Az alapítvány célja többek között: műsoros estek rendezése, tehetséges fiatalok támogatása.

A műsorban gyertyagyújtással és hallgatókkal emlékeztek meg a városban december 10.-én tűzhalált halt gyermekekre: az ötéves **Angélára**, a két és fél éves **Krisztinára** és a 14 hónapos **Janikára**.

A műsorvezető adakozásra szólította fel a közönséget a tragédiát szenvedett cigány család megsegítésére. A két előadás közönségének és a fellépő művészek adakozásából befolyt összegek másnap Kolostyák Gyula az alapítvány vezetője adta át a három gyermekét elvesztett édesanyának.

ZÁRÓÜNNEPSÉG A BÖRTÖNBEN

**1998. december 10-én népfőiskolai
záróünnepséget tartottak Szolnokon,
a Büntetés Végrehajtási Intézetben.**

A népfőiskolai képzésen 112 fő vett részt, férfiak és nők vegyesen. 28 alkalommal tartottak foglalkozást, mind a férfiak, mind a nők számára 84-84 órában. A záróünnepségen karácsonyi dalokat, verseket adtak elő, és elmondták véleményüket a képzésről. A fogvatartottak hasznos és tartalmas időtöltésnek tartják ezeket a foglalkozásokat, és remélik segíti őket a kinti életben való helytállásban. 13 előadó és foglalkoztató segített a fiataloknak a tanulásban.

A börtön pszichológusával, **Koncz Ilonával** beszélgettem arról, hogy miért előnyösek ezek a foglalkozások, és milyen előzményei voltak a Népfőiskola elindításának.

– A Budapesti Fegyház és Börtönben indított Népfőiskolai program első három hónapjának értékelésén vettem részt, ahol az előadók és a fogvatartottak mondták el véleményüket. A lelkes fogadtatást és a pozitív visszajelzéseket látva arra a felismerésre jutottam, hogy minden, amit teszünk, monduk, vagy amit nem teszünk, nem monduk, egy metakommunikatív üzenetet is hordoz, aminek a hatása jóval nagyobb, mint a szándékolt verbális közlésé. A helyi Népfőiskolai Társasággal együttműködve elkészítettünk egy programajánló kérdőívet, és egy-egy bemutatkozó-tájékoztató jellegű csoportfoglalkozás keretében felmértük a fogvatartottak érdek-

lődését. Ennek megfelelően terveztük a foglalkozásokat és verbáltuk az előadókat.

Nemegyszer tapasztalhatjuk a tétlenségnek és a feszültségnek a személyiségre gyakorolt romboló hatását. Előfordult, hogy jó családi háttérrel, jó értelmi képességekkel és személyiségállapottal rendelkező első büntényes fogvatartott elmonda, alig tudja magát visszatartani valamilyen agresszív, romboló megnyilvánulástól, annak ellenére, hogy a széles érdeklődési köre, jó társas helyzete lényegesen könnyebbé tette számára, hogy szociálisan pozitív tevékenységekkel töltse az idejét.

Fokozottan fennáll az egymás bántalmazásának a veszélye, ha a fogvatartott már beilleszkedett a börtön szubkultúrájába, ha rossz a személyiségállapota, ha érdeklődési köre beszűkült, alacsonyan iskolázott stb. Ezért fontos szempont volt számunkra, hogy mi nyújtunk szociálisan pozitív lehetőségeket, ami segít az idejük beosztásában, mert különben a destruktív mechanizmusok veszik át ezt a szerepet.

Népfőiskolát csinálnak máshol is a börtönökben, de nem túl sok helyen.

Azért szerveztük meg ezt az „iskolát”, hogy amíg itt vannak, addig az idejüket nyugodtabban és hasznosabban töltsék el. Főleg hasznosan, mert nagyon sok fogvatartottnál látjuk azt, hogy az iskolai végzettsége hiányos, és emi-

Karácsony

*Kiskarácsony, nagykarácsony
Kapaszkodom fenn a rácson,
Nézem, hogy az utca népe,
Hogy készül az ünnepségre.*

*Nagy pelyhek hulldogálnak,
Ablakomra varjak szállnak.
Kár, hogy itt vagy – szólt az egyik,
Míg a másik kérdi, meddig?*

*Hess el innen ronda varjak,
Még egy pissenést se halljak!
Ne tudja más e világon,
Milyen bús ez a karácsony.*

**Lakatos Ferenc,
fogvatartott**

att semmiféle tanfolyamba nem tudna bekapcsolódni akkor sem, ha esetleg letöltőházban, vagy ha szabadlábon lenne.

A népfőiskolai képzés valójában nem tanfolyam, nem iskolai rendszerű oktatás, ami bizonyítvánnyal jár a végén, amivel oda tud menni egy munkahelyre, hogy szerzett egy szakmát. Itt nem tudunk ilyet csinálni, mert állandó mozgásban vannak a fogvatartottak. Így ezekkel az oklevelekkel – ha kikerülnek az életbe –, nem tudnak elhelyezkedni. A magatartásukkal meg voltunk elégedve, elég tisztelettudóak, udvariasak voltak, és tekintetbe vették azt, hogy az oktatók egy része nő – velük kifejezetten tisztelettudóan viselkedtek. Volt, aki eleinte nagyon szégyellte, hogy nem tud írni vagy olvasni. Először ezeket a szégyenérzeteket kellett feloldani. Én ezekben segítettem, és úgy érzem sikeres volt.

Rácz Zsuzsanna

Az előítéletek ébrentartása

AVAGY ÉSZREVÉTELEK EGY SZÖVEGGYŰJTEMÉNYRŐL

A minap kezembe került egy kék színű könyv. Belelapozgattam, beleolvastattam csak úgy kutyafuttában. Rövid idő elteltével azon vettem magam észre, hogy egyre jobban belemerülök, nem tudom abbahagyni az olvasást. Egyszóval: felkeltette az érdeklődésemet a téma, ami benne foglaltatik.

A könyv címe: Szöveggyűjtemény a kisebbségi ügyek rendőrségi kezelésének tanulmányozásához – 1997.

A könyv harmadik fejezete tudományos vizsgálatok, kutatások feldolgozását, s ezek eredményeit foglalja össze. A téma a hazai cigányság viszonya a rendőrséggel.

De vajon milyen is ez a viszony a rendőrséggel?

Csak néhány jellemző megállapítást említek: „Ahol nincsenek cigányok, ott jóval könnyebb a rendőri munka.” „Nehéztü a rendőri munkát, hogy a cigánytelepeket felszámolták, s lakóik szétszórtnak élnek.” „A cigányok ellenszegülését csak kényszer útján lehet leszerelni.” „A roma identitás egyik kulcseleme a bűnöző életmód.”

S ugyanezek a jellemző sztereotípiák:

A cigányok a tulajdont nem tisztelik (kb. 90%). Iskolázatlanok (kb. 95%). A cigányok részvétele a fekete gazdaságba csaknem (kb. 55%). Visszaélnék a cigány önkormányzatok adta lehetőségekkel (kb. 65%). A cigány önkormányzati képviselők gyakran maguk is bűnözők (kb. 35%). A cigányoknak a vérükben van a törényszegés (kb. 30-80%)... És még lehetne sorolni a vizsgálatok eredményeit.

Természetesen vannak pozitív megállapítások is, de azok csak a hagyományakkal, kultúráikkal kapcsolatosak.

Nos, Tisztelt Olvasó, ez ma jelenleg az elfogadott tudományos állásfoglalás hazánk legnagyobb etnikumáról, az útszélre dobott cigányságról! Hogy a cigányság teljes mértékben kriminalizálódott. Még ha úgy is lenne, nem szabad elfeledkeznünk arról a tényről, hogy a szociológiai célú vizsgálat is félrevezető akkor, ha a kiválasztott populáció eleve előítéletes. Mint ahogyan az is nyilvánvaló, hogy a sugalmazó kérdések alapján nem lehet árnyalt következtetéseket és ítéleteket megfogalmazni. Legfeljebb olyan általánosítást leírni, melyek önmagukban is előítéletek táplálói.

Kérdések sokasága merül fel bennem. Tényleg ilyen rossz a megítélésük? Lehet-e ilyen „képpel” integrálódni a társadalomhoz? Egyáltalán kitörhet-e szürkeségéből, ami ma körül veszi őket? Miért csak rendőrségi ügy a cigány kérdés? Mi-

ért nem nyílnak utat az integrációjuknak? Miért nincs segítség? Egyáltalán kik irányítják mindazokat a tudományos kutatásokat, amelyek témakörei a cigányság, s vajon mi a cél?

Számos más kérdést is lehetne feltenni, de ennyi is elég ahhoz, hogy nyitva hagyjuk a válaszadás kapuját.

Mert bizony nem mindegy, hogy a cigányságról milyen képet próbálunk lefesteni, mert bizony nem igaz, hogy bűnöző nép. Ha párhuzamot vonnánk a cigányok által és a többségi társadalom egyes polgárai által elkövetett bűncselekmények között, és mindezeket rangsorolnánk, akkor bizony a mérleg nyelve a cigányok javára billenne el.

Mint ahogy a rangsorolás is önkényes lehet, úgy önkényes lehet a szociológiai mintavételi eljárás, a megkérdezettek köre, az irányított kérdésfeltevésre adható körülhatárolt válaszadás is. Segítségül – miután diszciplínákból vont következtetések segítségével jut el szöveggyűjtemény szerkesztői megállapításaihoz –, kriminológiai, bűnügyi statisztikát hívjuk, melyek a bűnelkövetők társadalmi –, etnikai hovatartozás szerint elkövetett bűncselekmények típusait kutatja. Sok esetben megállapítja, hogy a cigány elkövetők általi bűncselekmények során okozott kárérték messze meghaladja a büntetőeljárás során felmerült költségeket, nem is beszélve a büntetőjogi terminus technicusra, a gyanúsított magatartás társadalomra veszélyességének csekély fokáról. Például: a vizsgálat alá vont bűnesetek közül egyet kiragadva a cselekmény minősítése a jogerős büntető ítélet szerint folytatólagosan elkövetett, kisebb értékre lopás vétsége – tehát nem minősített esetként dolog elleni erőszakkal –, mely úgy valósult meg, hogy az eljárás alá vont személy a kertben található díófa termését ellopta, s az udvaron a fa alatt elhelyezett két üveg befőttest is elvitte magával.

A tulajdonnak a védelme szintén alkotmányos jog, s most nem térek ki arra, hogy a díófa tulajdonosát ért kár és veszteség igenis igényel közhatalmi védelmet, azonban a jogalkotók szándéka, pönalizálás köre a célzottakat érinti-e?

Az előző példánál maradva a felsorolt bűnesetek többségében a bűnelkövetők – szintén statisztika bizonyítja –, a cigányság köréből kerül ki, azonban a teljeskörűség, a rendszerbe állítás úgy hiszem igényli más, elsősorban az intellektuális bűncselekmény és elkövetők vizsgálódását is, beleértve e cselekmények hatványozott társadalmi veszélyességét, s azok

gazdasági kihatását, melyek – kicsit ironikusan –, bizonyára meghaladják a büntetőeljárás során felmerült költségeket!

E sok kérdésfeltevés indukálja a büntetőeljárás – anyagi jog jogalkotási koncepciója megváltoztatását – megítélésem szerint –, az erre való törekvések, még ha a szabályozott rendelkezések 2000-ben lépnek is hatályba, nem elegendőek.

A mai jogharmonizáció teológusai a tézisek magyarázatánál, megközelítési pontjainál óhatatlanul eljutnak a hatalomhoz, ahhoz, hogy az állam mely emberi magatartást kíván büntetőjogilag értékelni, a politika mely cselekményekkel szemben kér és követel védelmet. Az államhatalmi mechanizmus értékelése természetesen nem lehet feladata egy „Szöveggyűjtemény” szemelvényeinek szerkesztésénél, azonban a szerkesztői felelősség van és létezik a tekintetben, hogy egyes tudományos kutatások eredményeinek összefüggéseiből kiragadott, s vont példák bemutatásával a teljességet, az autentikusságot teljesen kizárja, s ezzel olyan értéket sért, mely az előzőleg citált jelenlegi jogalkotás-alkalmazás sérelmét is jelenti, nem beszélve az Alaptörvényünk, az Alkotmány fejezeti, s tételes jogszabályi rendelkezéseinek sérelméről is.

Példa: Míg a cigányok által elkövetett kisebb súlyú bűncselekmények (lopás, betörés stb...), melyeket a megélhetés érdekében követnek el, s társadalomra veszélyességének foka csekély mértékű, addig a többségi társadalom néhány polgára által elkövetett gazdasági bűncselekmények – bankoknál, pénzintézményeknél, gazdasági társaságoknál, korlátozott felelősségű társaságoknál, részvénytársaságoknál stb... – a társadalomra veszélyességének foka rendkívül magas, hiszen e bűncselekmények következményei 5–10, sőt 15 évre is meghatározhatják az ország gazdaságpolitikáját, fejlődését.

De erről a „kék könyv” nem szól.

S így tiszta ésszel, tiszta szívvel, tiszta mentalitással, tiszta humanitással, tiszta empátiával a vizsgálatok eredményeit elfogadni nem lehet, s főképpen tanulmányokat elősegítő segédanyagként, amelynek semmi más a célja – meggyőződéseim szerint –, mint az, hogy a cigányokkal szemben hogyan lehet továbbra is ébren tartani az előítéleteket tudományos alapon.

Dr. Pálfi Miklós

Kisebbségi Jogivédő Iroda, Szolnok

Roma médiatalálkozó Budapesten

1998. december 4-én kétnapos médiatalálkózót tartottak Budapesten, a Közép Európa Egyetem (CEU) kollégiumában. A találkozón részt vettek azok a fiatal romák, akik 1998-ban a Média Tanfolyamra jelentkeztek, és sikeresen el is végezték. A tanfolyam egyik szervezőjével és két résztvevőjével beszélgettem arról, hogyan tudták hasznosítani az itt elsajátított tudásukat.

Daróczi Ágnes:

– A Romédia Alapítvánnyal, a Fekete Doboz Alapítvánnyal és a Fiksz Egyesülettel közösen, tulajdonképpen követéses találkozót szerveztünk most. A kezdetek a Fekete Doboz Alapítvány munkájára vezetnek vissza, amikor közösségi televíziózásra kezdtek el fiatalokat képezni. Nagy többségükben ezek a fiatalok romák voltak. Nagyon fontos ugyanis, hogy a munkanélküliség következtében mára annyira lecsökkentek a találkozási alkalmak, hogy a többségi társadalom rendkívül keveset tud a romákról. Ezért van különösen nagy jelentősége annak, hogy legalább a médiában találkozási alkalom legyen szembesülni a romák kultúrájával, értékeivel, gondjaival, problémáikkal. És ki tudná ezt legjobban megszólaltatni, ha nem olyanok, akik maguk is ilyen sorból jöttek és ismerik a problémákat. Ez a képzés nagyon sikeres volt, és ezek után került sor olyan közös képzésre is, amelyben már a Romédia Alapítvány és a Fiksz Egyesület is részt vett, hogy ne csak televíziózásra, hanem rádiózásra is képezzük a hallgatókat, hogy a lehető legtöbb tudjanak meg a romákról a fiatalok. Májusban volt legutóbb intenzív tanfolyam – bentlakásos, tíz napos –, és most decemberben megpróbáltuk azokat a fiatalokat összehívni, akik részt vettek ezeken a képzéseken, hogy megtudjuk, mire jutottak. Követésként most volt az első találkozó és nagyon szép eredményekről számolhatunk be.

– A jövőben is fognak szervezni ilyen tanfolyamot?

– Igen. A fiatalok kifejezetten igényt tartanak ezekre a találkozásokra. Itt nemcsak arról van szó, hogy megmutatták azokat az anyagokat, amiket készítették, hanem mindenképp továbbképzésre tartanak igényt. Mi azt akartuk megmutatni, hogy ez nem egy olyan nagy varázslat, ez egy megtanulható és megtanítható szakma. Amióta ez a képzési sorozat elindult, azóta Kalocsán, Székesfehérváron, Budapesten és Sátoraljaújhelyen a Közösségi Televízióban Roma Magazin működik. Ezek mind nagyon jó dolgok. Sátoraljaújhely különleges abban a vonatkozásban is, hogy ott alkalmazottként került be a televízió hálózatába roma fiatal, a többi helyen azonban azzal kell szembesülnünk, hogy ezek a fiatalok társadalmi

munkában készítik el az anyagokat. Jobb esetben talán ösztöndíjat kapnak, ami semmiképpen sem fedezi a költséget és az időráfordítást ezekre a mozikra. Tehát ebben az ügyben mindenképpen változást szeretnénk elérni. Az anyagok szakmai kvalitását (minőségét) értékeltük itt, természetesen nem mindent tudtunk megnézni, csak egy-két filmet csapatonként, amit mutatóba hoztak, és arról kell legnagyobb örömmre beszélnem, hogy ezek mind nagyon színvonalas és izgalmas anyagok voltak. Úgy tűnik tehát, hogy a szakmai, technikai részét kitűnően elsajátították a fiatalok, és hogy nagyon izgalmas új színfoltot visznek a közösségi televíziókba. Szeretnénk lehetővé tenni, hogy részint kialakuljon egy csere, hogy mindegyiküknek könnyebb legyen a munkája azzal, hogy híreket, információkat, akár kész anyagokat is tudnak egymással cserélni. Úgy tűnik, a fiatalok szeretnék valamiféle szakmai egyesületet is alakítani. Éppen azért, mert megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy az ő munkájuk annyira fontos, hogy a sugárzásban már teret engednek nekik, de annyira még nem, hogy az egzisztenciális alapkérdéseiket is meg lehetne oldani. Az esetek túlnyomó többségében kapacitás hiánnyal küszködnek, leginkább vágási felszerelésük nincs. Ha VHS-kamera vagy éppen UMATIC-kamera rendelkezésükre is áll, nagyon nehezen jutnak hozzá ahhoz, hogy maguk tudják megválni az anyagukat. A vágók munkabéret is valahogy meg kell teremteni. Elindult egy folyamat, de még kívül van a közösségi televíziózás vérkeringési rendszerén. Ezen kellene alapvetően változtatni.

*

Márton Mihály 35 éves nős, 5 gyermek édesapja.

– Én nagyon jó helyzetben voltam, hiszen már a tanfolyamra úgy jöttem el, hogy ha elvégzem, akkor a Sátoraljaújhelyi TV-nél, amit körülbelül 100 település tud fogni, állást kapok. A munkát a tanfolyam elvégzése után meg is kaptam, és a mai napig is ott dolgozom. Híryananyagokat szerkesztetek, a Roma Magazinnak vagyok a szerkesztője, sőt, most kaptam egy olyan megbízást, hogy nemcsak a roma híreket kell szerkesztenem, hanem a német, a román, és a ruszin kisebbségről is kell híradó anyagokat készítenem. Mindenféleképpen jó dolognak tartom ezt a tanfolyamot, hiszen én úgy érzem, hogy közöttünk is vannak tehetséges, jó szakemberek, csak ezt a többségi társadalom még nem nagyon tudja. Sokan, ha meghallják azt a szót, hogy cigány, egyből a szegénység, a piszok, a lopás jut eszükbe. Ezt a dolgot kellene megszüntetni és én azt hiszem, hogy meg is lehet. A mé-

dia valahol egy hatalom, amivel nem szabad visszaélni. Fontos, hogy lássanak hennünket az emberek a televízióban, halljanak rólunk a rádióban és hogy egy pozitív vélemény alakuljon ki mindenki rólunk. Sok sikerélményben volt részem, amióta a televíziónál dolgozom, rengetegen gratulálnak a munkámhoz, elégedettek velem a munkatársaim is és azok az emberek is, akikkel találkozom. Sokan megállítanak az utcán, gratulálnak nekem, és ezek a dolgok mindig boldogsággal töltenek el. Teljesen szabadkezvet kapok a munkámban, nem cenzúrázzák az anyagaimat, a feltétel csak annyi, hogy cigány műsorokat készítsék.

*

Orsós Attila Bogyszlón él, 27 éves.

– Én már régóta kapcsolatban állok a Patrinn Cigány Magazinnal. Teljesen véletlenül értesültem a tanfolyamról, ugyanis éppen be kellett mennem a Patrinhhoz egy beás nyelvű cigány adást szinkronizálni, amikor Daróczi Ági említette ezt a lehetőséget és biztatott, hogy menjek el erre a tanfolyamra. Nagyon kedves, aranyos emberekkel találkozhattam és egy nagyon kellemes 10 napot tölthettem el itt. Rengeteg mindent megtanultunk. Elsajátítottuk a kamerák kezelését, a riportkészítés főbb elemeit és a cigány történelemről hallottunk sok-sok érdekes dolgot.

– A tanfolyam elvégzése után sikerült a médiában elhelyezkedned?

– A tanfolyam az elhelyezkedés szempontjából nem segített, de nem azért mert nem segíthetett volna, hanem mert másirányú elképzeléseim voltak a jövőmet illetően. Ennek ellenére néha bejárom a Patrinhhoz és egyszer már Pécssett is forgattam. Tehát nem távolodtam el, továbbra is figyelemmel kísérem, de effektíve munkahelyet ez nekem nem jelent. Még mindig tanulok, jelenleg középfokú angol nyelvvizsgára készülök a munkaügyi központ támogatásával, ami a távoli terveimet illetően most fontosabb, mint a médiában való ügyködés.

– Mit vártál ettől a találkozótól?

– Reméltem, hogy találkozom sok ismerőssel, akiket már régen nem láttam, ezenkívül az aktuális problémák megbeszélését olyan emberek jelenlétében, akik tényleg értenek hozzá: **Joka Daróczi János, Daróczi Ágnes, Upor Péter** és még sorolhatnám a többiek, akik manapság a Roma Médiaának meghatározó személyiségei. Nagyon remélem, hogy nem ez volt az utolsó találkozó, hiszen ezek a találkozások nagyon fontosak lennének, márcsak azért is, mert úgy érzem, akik ezt a tanfolyamot elvégezték, azokat nemcsak a média köti össze, hanem az itt eltöltött tíz nap is.

Rác Zsuzsanna

1999

**Eredményekben
gazdag, boldog
új évet kívánunk
Kedves
Olvasóinknak!**

LD

„LUNGO DROM”

Július			Augusztus			Szeptember			Október			November			December															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Újév, Fruzsina	Abel	Genovéva, Benjámin	Titusz, Leona	Simon	Boldizsár	Attila, Ramóna	Gyöngyöser Marcell	Melánia	Agota	Ernő	Veronika	Bodog	Lóránt, Loránd	Gusztáv	Antal, Antónia	Piroska	Sára, Mária	Fábián, Sebestyén	Agnes	Vince, Artúr	Zelma, Rajmund	Timót	Pál	Vanda, Paula	Angelika	Károly, Karola	Adél	Martina, Gerda	Marcella	
H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	
Ignác	Karolina, Aida	Balázs	Ráhel, Csenge	Agota, Ingrid	Dorottya, Dóra	Tódor, Rómeó	Aranka	Abigél, Alex	Elvira	Bertold, Marietta	Lidia, Livia	Ella, Linda	Bálint, Valentin	Kolos, Georgina	Julianna, Lilla	Donát	Bernadett	Zsuzsanna	Aladár, Álmos	Eleonóra	Vince, Artúr	Alfréd	Mátyás	Geza	Edina	Ákos, Bátor	Elemér			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz
Albin	Lujza	Kornélia	Kázmér	Adorján, Adrián	Leonóra, Inez	Tamás	Zoltán	Franciska, Fanni	Ilidiko	Szilárd	Gergely	Krisztian, Ajtony	Matild	Nemzeti ünnep, Krisztof	Henrietta	Gerrúd, Patrik	Sándor, Ede	József, Bánk	Klaudia	Benedek	Beáta, Izolda	Emőke	Gábor, Karina	Iren, Irisz	Emanuel	Hajnalka	Gedeon, Johanna	Augusztia	Árpád	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Cs	P	Sz	H	H	K	Sz	Cs	P	Sz	Cs	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	Cs	K	Cs	P	Sz	V	H	K	Cs	P	Sz	
Hugo	Aron	Buda, Richárd	Húsvét, Izidor	Húsvét, Vince	Vilmos, Biborka	Herman	Denes	Erhard	Zsolt	Leo, Szaniszló	Húsvét, Gyula	Húsvét, Ida	Tibor	Anasztázia, Tas	Csongor	Rudolf	Andrea, Ilma	Emma	Tivadar	Konrád	Csilla, Noémi	Bela	György	Márk	Ervin	Zita, Manann	Valéria	Péter	Katalin, Kitti	
Sz	V	H	K	Cs	Sz	P	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Cs	P	Sz	V	H	Cs	P	Sz	V	H	K	Cs	P	Sz
Munka ünnepe, Jakab	Zsigmond	Timea, Irma	Mónika, Flórián	Györgyi Ivett, Frida	Gizella	Mihály	Gergely	Armin, Palma	Ferenc	Pongrácz	Szervác, Imola	Bonifác	Szofia, Szonja	Mózes, Botond	Paszka	Erik, Alexandra	Ivó, Milán	Bernát, Felicia	Konstantin	Julia, Rita	Pünkösöd, Dezső	Pünkösöd, Eszter, Eliza	Orbán	Fülöp, Evelin	Hella	Emil, Csanád	Magdolna	Janka, Zsanett	Angéla, Petronella	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
K	Sz	Cs	H	P	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Cs	P	Sz	V	H	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	
Tünde	Kármén, Anita	Klórid	Bucsu	Fatime	Norbert, Cintia	Robert	Medárd	Félix	Margit, Gréta	Barnabás	Villó	Antal, Anett	Vazul	Jolán, Vid	Jusztin	Laura, Alida	Arnold, Levente	Gyárfás	Rafael	Alajos, Leila	Paulina	Zoltán	Iván	Vilmos	János, Pál	László	Levente, Irén	Péter, Pál	Pál	

JÚLIUS			AUGUSZTUS			SZEPTEMBER			OKTÓBER			NOVEMBER			DECEMBER															
1 Cs Thamér, Annamária	2 P Otó	3 Sz Kornél, Soma	4 V Ulrik	5 H Emese, Sarolta	6 K Csaba	7 Sz Apollónia	8 Cs Ellák	9 P Lukrecia	10 Sz Amália	11 V Nóra, Lili	12 K Izabella, Dalma	13 H Jenő	14 Sz Örs, Stella	15 Cs Henrik, Roland	16 P Valter	17 Sz Endre, Ede	18 V Frigyes	19 H Emília	20 K Illés	21 Sz Daniel, Daniella	22 Cs Magdolna	23 P Lenke	24 Sz Kinga, Kincső	25 V Krisztof, Jakab	26 H Anna, Anikó	27 K Olga, Liliána	28 Sz Szabolcs	29 Cs Marta, Flóra	30 P Judit, Xénia	31 Sz Oszkár
1 V Boglárka	2 H Lehel	3 K Hermína	4 Sz Domonkos, Dominika	5 Cs Krisztina	6 P Berta, Bettina	7 Sz Ibolya	8 V László	9 H Emőd	10 K Lőrinc	11 Sz Zsuzsanna, Tiborc	12 Cs Klára	13 P Ipoly	14 Sz Marcell	15 V Mária	16 H Abraham	17 K Jacint	18 Sz Ilona	19 Cs Huba	20 P Álami ünnep, István, Vajk	21 Sz Sámuel, Hajna	22 V Ményhért, Mirjam	23 H Bence	24 K Bertalan	25 Sz Lajos, Patrícia	26 Cs Izso	27 P Gáspár	28 Sz Ágoston	29 V Beatrix, Erna	30 H Rózsa	31 K Erika, Bella
1 Sz Egyed, Egon	2 Cs Rebeka, Dorina	3 P Hilda	4 Sz Rozália	5 V Viktor, Lőrinc	6 H Zakariás	7 K Regina	8 Sz Mária, Adrienn	9 Cs Ádám	10 P Nikolett, Hunor	11 Sz Teodóra	12 V Mária	13 H Kornél	14 K Szeréna, Roxana	15 Sz Enikő, Melitta	16 Cs Edit	17 V Zsófia	18 P Diana	19 H Vilhelmina	20 Sz Friderika	21 K Máté, Mirella	22 Cs Móric	23 Sz Tekla	24 P Gellért, Mercédesz	25 Cs Eufrozina, Kende	26 V Jusztina	27 H Adalbert	28 K Vencel	29 Sz Mihály	30 Cs Jeromos	
1 P Malvin	2 Sz Petra	3 V Heiga	4 H Ferenc	5 K Aurél	6 Sz Brunó, Renáta	7 Cs Amália	8 P Koppány	9 Sz Denes	10 V Gedeon	11 H Brigitta, Gitta	12 K Miksa	13 Sz Kálmán, Ede	14 Cs Helén	15 P Teréz	16 Sz Gál	17 V Hedvig	18 H Lukács	19 K Nándor	20 Sz Vendel	21 Cs Orsolya	22 P Előd	23 Sz Nemzeti ünnep, Gyöngyi	24 V Salamon	25 H Blanka, Bianka	26 K Domotör	27 Sz Szabina	28 Cs Simon, Szimonetta	29 P Nárcisz	30 Sz Alfonz	31 V Farkas
1 H Marianna	2 K Achilles	3 Sz Gyöző	4 Cs Károly	5 P Imre	6 Sz Lénárd	7 V Rezső	8 H Zsombor	9 K Tivadar	10 Sz Réka	11 Cs Márton	12 P Jónás, Renátó	13 Sz Szilvia	14 V Aliz	15 H Albert, Lipót	16 K Ödön	17 Sz Hortenzia, Gergő	18 Cs Jenő	19 P Erzsébet, Zsóka	20 Sz Jolán	21 V Oliver	22 H Cecília	23 K Kelemen, Klementina	24 P Emma	25 Cs Katalin, Katinka	26 P Virág	27 Sz Virgil	28 V Stefánia	29 H Taksony	30 K András, Andor	
1 Sz Elza	2 Cs Melinda, Vivien	3 P Ferenc, Olga	4 Sz Borbála, Barbara	5 V Vilma	6 H Miklós	7 K Ambrus	8 Sz Mária	9 Cs Natalia	10 P Judit	11 Sz Árpád	12 V Gabriella	13 H Luca, Otília	14 K Szilárd	15 Sz Valér	16 Cs Etelka, Aletta	17 P Lázár, Olympia	18 Sz Augustza	19 V Viola	20 H Teofil	21 K Tamás	22 Sz Zénó	23 Cs Viktória	24 P Adam, Éva	25 Sz Karácsony, Eugénia	26 V Karácsony, Isván	27 H Janos	28 K Kamilla	29 Sz Tamás, Tamara	30 Cs David	31 P Szilveszter

Aranyvasárnap

Ünnepi, már-már megfogalmazhatatlan gondolatfoszlányokat próbállok mozaikká összerakni, míg Gödöllő felé araszolunk a ködtejeles úton. Lelki szemeim előtt feltűnni látszik a lakás, s talpam alatt már érzem a padló meleg lehetését, gondolatban már fel is öltöztetem a szobákat, s látom az ünnepi asztalon az adventi koszorút. Kisdedet köszöntő gyertyafény nyel.

Elhagyjuk a várost, s az egyik bejárat előtt feltűnik a tábla: Alvég. Ez nem az az Alvég, ahol a cigány telepen felnőttem, ez a gödöllői új lakónegyed, egymás ölébe épült kis kertes otthonokkal. Itt, a Bessenyei tér 8 alatt emelkedik ég felé a családi ház, mely mátol igazi saját otthona lányomnak, két unokámnak, vőmnnek. Veritékből, összekuporgatott

pénzből, Luca széke módjára épült, de végre elkészült, s beköltözött a szeretet.

Bútorok még nincsenek, csak szedett-vedett holmik, régi parasztharokk ágy, selejtes szék, az ablak alatt tv-készülék, kívül még fűnek, de talpam alól valóban bizserget a meleg. Örömkönyves aranyvasárnap, csak a koszorú és a gyertya hiányzik. De az egyik szoba sarkában már forr a melegvíz, vőm spárgából kanócot sodor, - s mivel méhészkedik is - rácsos viaszt olvaszt és belőle formál gyertyát. Valódi viaszgyertya áll az asztalon. Advent, aranyvasárnap van. Láng lobban, ég a gyertya, unokáim ajkán felcsendül a betlehemi ének.

Farkas Kálmán

Ollóval írtuk

Cigánycsaládok új lakásban

Vésztőn december 17-én húsz olyan családi ház ünnepélyes átadására került sor, amely az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat szociális lakásépítési programjának részeként épült. A lakásokat sokgyerekes, zömében roma családok kapják. Az eseményt sajtótájékoztató előzte meg, ahol a házigazda jogán **Kaszai János** polgármester **Farkas Flóriánt**, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnökét köszöntötte.

Kaszai János elmondta: huszonegy lakásépítési engedélyt adtak ki, s ebből huszonhárom megépült. Tizennyolc cigány és öt nemcigány család lakásgondját oldották így meg. Ebből a tegnapi nappal 12 teljesen kész állapotban, nyolc pedig átadás előtt, a többi jó készültségi állapotban van. Farkas Flórián, az Országos Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke azt hangsúlyozta, hogy az elkészült 20 önálló családi házba beköltöző roma családok mindegyike sokgyermekes. Kiválasztásukkor fontos szempont volt a családban élő gyermekek száma, a szociális rászorultság, és feltétel volt, hogy ne legyen az építkezőknek köztartozása.

A családoknak saját erőként a ház építésének munkálataiból 540 óra munkát kellett vállalni, anyagi segítségként szociálpolitikai támogatást kaptak. (Háromgyerekes családnál 2 millió 200 ezer forint a szociálpolitikai támogatás, ezért a Berényi Bt. felépítette a lakásokat, ami összességében 3 millió 400 ezer forintot ér.) Az építési telket a vésztői önkormányzat kedvezményesen biztosította

a családok számára, sőt 30-80 ezer forint közötti vissza nem térítendő támogatásban is részesítette az építkezőket. Farkas Flórián kijelentette: a lakásépítési program a társadalmi elszegényedést mérséklő országos akció, melynek keretében Baranya, Bács-Kiskun, Nógrád és Békés megyében hatvan lakást adtak át a tegnapi nappal. Az idén reményeik szerint 120 lakás átadására kerül sor.

Ennek kapcsán az elnök megjegyezte, hogy a várólistán országosan kétezer családot tartanak nyilván, melyek számára az elképzelések szerint két-három éven belül megépülnek a lakások. Végül Farkas Flórián bejelentette, hogy a lakásépítési programhoz a budapesti Questor Rt. vezérigazgatója, **Tarsoly Csaba** felajánlotta, hogy 50 millió forintot alap létrehozásával segíti a lakásépítő programot.

A sajtótájékoztatót követően Farkas Flórián ünnepélyesen átadta Vésztőn a húsz épületet.

Oravszki Ferenc

Négyszázezer forint lehet az áfa-visszaigénylés

Új lakástámogatási formák

Az év elején két új lakástámogatási forma lép hatályba: a fiatal házaspár első lakáshoz jutását segítő illetékkedvezmény, valamint az általános forgalmi adó (áfa) visszatérítése, ezek mellett továbbra is igénybe vehetők a gyermek után járó támogatások, melyek összege az idén nem változik - nyilatkozta **Cseh Pál**, a Pénzügyminisztérium osztályvezetője.

Az áfa-visszatérítés mértéke 60%, de legfeljebb 400 ezer forint, a támogatást csak a kormányrendeletben maximált méltányolható lakásméret után lehet igényelni. Ez két személy esetében 1-2, háromtagú családnál 1.5-2, négy személy esetében 2-3 lakószoba. A család további tagja után fél-fél szobát számítanak, illetve három és többgyermekes családnál 1-1 szobát - derül ki a rendeletről.

Az áfa-visszatérítést a január elseje után kiadott építési engedély vagy megkötött vételi szerződés alapján lehet igényelni. A támogatást az építést vagy vásárlást finanszírozó bankon - vagyis az OTP Bankon, a Postabankon, a Takarékbankon, illetve a takarékszövetkezeteken - keresztül kaphatják meg az érintettek.

Az áfa-visszatérítéssel nemcsak a fiatal házaspár vagy az első lakásukat vásárlók élhetnek, hanem mindenki, aki új lakást épít vagy építtet. A támogatásnak szigorú feltétele a lakás építéséhez szükséges áruk és szolgáltatások jogszerű eredetét igazoló számla bemutatása - hívta fel a figyelmet a Pénzügyminisztérium osztályvezetője. A fiatal, vagyis a 35. évüket be nem töltött, első lakásukat vásárló házaspár az évtől az illeték felét, de legfeljebb 40 ezer forintot elérő illetékkedvezményben részesülnek. Ez a támogatás csak akkor igényelhető, ha a megvásárolni kívánt lakás ára nem több, mint 8 millió forint.

Mint Cseh Pál elmondta, a gyermekek után igénybevehető lakásépítési támogatás összege és igénylésének módja nem változott. A köznyelvben "szocpol"-ként emlegetett, vissza nem térítendő támogatás 1 gyermek után 200 ezer, két gyermek esetében 1,2 millió, 3 gyermek után 2,2 millió, minden további gyermek után gyermekenként 200 ezer forint.

LAKÁSOK KARÁCSONYRA

A Szociális és Családügyi Minisztérium Gyermek és Családvédelmi Főosztálya a Miniszterelnöki Hivatallal közösen pályázatot hirdetett volt állami gondozott fiatalok számára.

A pályázat célja: hogy a 24. életüket betöltött fiatalokat támogatásukkal lakásokhoz juttassák. A pályázható mi-

nimum összeg: 600 ezer forint, a maximum 800 ezer forint volt.

Ily módon karácsonyra 321 fiatal örülhetett a pozitívan elbírált pályázatok eredményének. A pályázatot kiíró minisztérium 210 millió forintot osztott szét. E nemes kezdeményezést 1999-ben is szeretnék folytatni - tudtuk meg **Szalai Dénestől**.

Karácsony Nyíregyházán

Első alkalommal rendezett karácsonyi ünnepséget Nyíregyháza Megyei Jogú Város Cigány Kisebbségi Önkormányzata, amelyen több mint száz iskolást és felnőttet láttak vendégül. December 19-én az önkormányzat az Örökösföldön működő általános iskolával együtt állított fenyőfát.

Ünnepi műsor vezette be a bellehemi jóvendölést, Krisztus születését, amelyről Gégényi Béla római katolikus lelkész beszélt. Csorba Miklósné, a városi cigány kisebbségi önkormányzat elnöke köszöntötte a gyerekeket és a felnőtteket, s több mint 100 ajándékcsomagot osztott ki, amelyek főleg élelmiszereket, étolajat, lisztet, rizst, cukrot, szaloncukrot, narancsot tartalmaztak.

Ádám Zsolt, a városi cigány kisebbségi önkormányzat képviselője megszervezte, hogy a rászorulóknak ebédet és süteményeket is kapjanak. Az örökösföldi iskola cigány tanulóinak a karácsonyi ajándékozást és a rászoruló cigány és nemcigány felnőttek ellátását jelentős mértékben segítette Csabai

Csorba Miklósné, a cigány kisebbségi önkormányzat elnöke adta át az ajándékokat

Lászlóné, a város polgármestere, a Start Rehabilitációs Vállalat vezérigazgatója Balogh Zoltán és több vál-

lalkozó, akiknek megköszönjük, hogy segítettek emlékeztetessé tenni az 1998. évi karácsonyt.

„ENNI ÉS ÉLNI”

Pesterzsébeten a Hosszú utcában találkoztam Csiklya József nével, Piri néniével, akit három óvodáskorú gyerek vett körül.

– Az unokám – az asszony beletúrt a legkisebbik hajába –, az apjuk a börtönbe van. Rosszak ezek a lurkók, mint az ördögök – mondta mosolyogva, szelíd hangon –, de jöjjön be már hozzám! Itt lakunk nem messze.

Több lakásos önkormányzati ház. Piros néni otthonába vezető út repedezett, törött téglából van kirakva – tele van gödrökkel, buktatókkal...

– A konyha beázik, a vízcsap nem működik el van dugulva, a WC-t nem lehet használni, mert befagy, az udvaron az illemhely – sorolta. – Hiába, nincs ember a háznál.

Az ajtó, részeg düllöngéssel támaszkodik a „sebhelyes” falnak. Mindenütt a lassú enyészet romai láthatóak.

– A szobákat nemrég festette a fiam, Jokka, de a hengerelésre már nem érkezett ideje, mert elvitték...

– Miért?

– A bánat tudja...

– Lopott?

– Letörmém a derekát! A mi családkban soha nem volt divat a „csórelés”. Legfőljbbe verekedés miatt csukták le az embereket. Jokka a rokonoknál volt, ahol jól „bemátóztak” – biztos mindent össze-vissza ittak. A többi már könnyen kitalálhatja. (Az indulatok értelmetlen csatája, amit páholyból néz a sors... Ebből az arénából csak vesztiesen lehet „távozni”).

– Mennyit kapott?

– Egy évet – az asszony keményen összeszorítja az ajkát, mint aki tudja, hogy ennek az időnek gondja-baja az ő törekeny vállaira fog nehezedni, pedig ráférne egy kis pihenés, mert tüdő- és szívvasztmája van – most is rázza a köhögés...

– Miből élnek?

– Az uram után kapok egy kis özvegyi nyugdíjat, de a rezsikifizetése után alig marad valami belőle. A menyem nyolc hónapig „nyomta” az ágyat a László kórházban. Most, hogy fölépült „paprikázni” jár (zöld paprikát árul, amit olcsón a nagybani piacon vesz).

Állandóan üzik, kergetik őket a rendőrök. Menekülnek szegények amerre látnak. A múltkor majdnem az autó alá szaladt... Muszáj elszaladni, mert ha megfogják őket, olyan büntetést kell fizetniük, amire rámeleg „az életük”. Ha nem tudják kifizetni a büntetést, ami kemény ezresekkel jelent, akkor le kell ülniük, nincs pardon!

– Hová valósiak?

– Szikszóiak vagyunk, lelkem. 1947-ben jöttünk föl Pestre, mert nagyon nyomorúságos volt az életünk. A tbc, az embertelen élet a sírba vitte a romákat – nekem se sok van már hátra. Mi lesz a gyerekekből?! – A kicsik a nagyanyjukra emelték a tekintetüket, az egészről semmit sem értettek. Talán jobb is.

– Megnyomorított bennünket a sors – folytatta az asszony – pedig csak annyit várok tőle, hogy engedjen bennünket élni és legalább naponta egyszer jóllakni. Olyan sok ez?!

Virágárusok, paprikázók, kosárfonók. A csapdák harapófogójában élnek, mert az ENGEDÉLY hiánya aknákat telepít lépteik alá... Szilánkoktól sebezve futnak a mindennapi betevőért...

Rác Lajos

Szilvaízes kenyér

Azoknak a roma lányoknak írom ezt az elbeszélést saját életemből, akiknek a Devla adatott szépséget, ami az egyetlen gazdagságuk és szerencsétlenségük is.

Érzem, hideg vagyok, az arcomon a könnyek hidegek! Mi ez? A halál? Minden porcikám nyikorog, és ahogy rohanok a sírom felé, érzem, hogy nehéz a mozgás, és mégis könnyű. Miért? Azért, mert hamar be akarok bújni a nekem ásvott sírba, ne érjen utol a halál kaszája!

Vajon igaz, hogy senki sem jött vissza onnan a sírgödörből, hogy megmondja, mi van a másvilágon? Micsoda kérdés! Én visszatérek az életbe! Halod-e, Te Kaszás? És akkor eleitől veszem azt a kurva életet, és csinálom úgy, ahogy kell!

Sietek. Lohogó hajjal, meggémberegett végtagokkal, csak ez az emlékezés, az emlékeim ne volnának! Avagy egy film? Mi lehet ez? Csakis a saját életem!

Igen, éhesen, malterosan, megfagyva jött haza anyám a kőművesektől. Kezeit térdei közé dugja, annyira meg vannak fagyva, ott melegíti fel, mert nagyon fájósak. Nagypám nagyon szomorúan nézi:

– Mi lesz vele, mit fog csinálni, amikor én majd nem leszek?

Anyám arcát könnyek lepték el. Két gyermek a sarokban ül, nézi őket szomorúan. A leánya sírni kezd. De mint ha ő hasonlítana rám! Igen én vagyok, és a göndörhajú szép öcsém! Anyám leül mellém, és sír tovább. De most már nem baj, érjek hamar a síromhoz, bújjak el, mert hallom a halál rohanását felém! Már nem vagyok messze!

Ismét megjelenik a kis szoba, anyám újból sír! Már nincs nagypám, nagyanyám, nagynéném! Szegény anyám felrakta a fazekat azzal a zsizsis paszullyal, amit kapott. Szerencsétlenségére felrobbant a hobkályha teteje, és az egész nyomorúságos étel a plafonon van. Mit eszünk ma?

S most az esküvőm napján történetek kerülnek a szemeim elé. Oh Devla, te magasságos jó Isten, miért nem tudtam másképpen rendezni az életem, hisz oly rövid!

1962. február 17. Inas vagyok. De férjhez megyek, mert a körülmények kényszerítenek.

Anyámat már nem fogadják sehova dolgozni, csak mosni! Az öcsém családfenntartó kell, hogy legyen, neki tanulnia kell. És tanult! Az első sorozat roma értelmiségiek közé tartozik, tanár. Én férjhez megyek, és eltart a férjem.

De ez soha nem volt így! Egész életemben, tizennégy éves koromtól, anyámon kívül senki sem tartott, a két kezem munkájából éltem!

Esküvőm napjának a filmje pereg a szemeim előtt.

Eljöttünk már a néptanácstól, esketés után, és aki ismert és meglátott egy szál virág nélkül, majd elájult.

–Te hogy esküdtél meg? Milyen menyasszony vagy fekete ruhában?! Nem lesz szerencséd!

És igazán valódi jóslat volt, beteljesült! Hazaértünk a Sós utcába, ahol anyám egy kicsi szekérrel jött a gyár felől a fával.

– Na, jöttetek? – Ez volt a köszöntés.

Én megéreztem a hangjában a keserűséget, a fájdalmat, de nem volt más kiút. Legalább rendesen férjhez mentem, és nem szégyenkezett utánam: nehogy egy bitanggal állítsak haza a fejére, amitől nagyon félt.

De milyen finom volt a díszebéd! Fuszulykaleves, puliszkával! Most már tudom, de akkor csak sejtettem, hogy a szegénységet csak kitartó, kemény munkával lehet leverni, másképp soha sem szabadulunk meg tőle.

Na, ne visíts, ne ordíts te kaszás, én nem ijedek meg! Én most harcolok veled. De egy kicsit kell várj! Egy visszapillantás a múltba!

Látom magam: a temesvári V Babes kórház szalonjában vagyok, sok orvos áll körülöttem, én meg elnyúlva fekszem az ágyon. Arcomon, csontjaimon lötyög a bőr. Nem akartam kórházba menni. Kislányom, Kati nyolc hónapos volt, életerős. Szoptattam, és úgy sárgasággal otthonmaradtam még egy hetet, ameddig még tudtam mozogni! A szerb cigány csak jött le a házba, káromkodott, mert nem volt főzve étele és éhes volt. De nem fáradtságtól, hanem a biliárdozástól! Megjött Pévi, a sógornóm felkiáltott, amikor meglátott. Megfogta a leánykákat, akik ordítottak utánam, engem pedig elvitt a mentőautó Temesvárra.

Szerencsémre, még volt napom a Dévlától. Amikor kezdtem helyrejönni, jött a szerb látogatóba. Ahogy meglátott, elkezdett székírozni. Hogy én vagyok az oka mindennek. A leánykák szenvednek, én meg fekszem nyugodtan a kórházban! Mintha én beteg akartam volna lenni! Ő úgy értette, hogy betegségem az én akaratomtól függött.

Ahányszor odajött, az idegességtől estére félig halott voltam. Az orvosok futkostak, nyomtak belém Isten tudja hányféle orvosságot, nehogy meghaljak. Valaki elmondta a professzornak az esetemet. Mintha látnám: bejött a kórterembe a nagy pocakjával, kopasz fejével, díszítve hosszú fehér szakállal, ami tiszteletre készítette az embert.

– Na, leányom, most mondd meg nekem, mi van veled? Már a harmadik hónapja vagy itt, és gyógyulás helyett minden héten rosszabbul vagy. Idegesít valami?

– Igen, uram, a leánykám helyzete aggaszt!

– Elhiszem. Valaki jön hozzád látogatóba?

– A férjem.

– Dolgozik?

– Nem! Azt mondja, többet keres a biliárdozással. De én nem látok semmit belőle!

– És veszekedik veled?

– Igen, azt mondja, csak teszem magam, hogy itt legyek, s nem vigyázok a leánykára, pedig nagyon vágyom utánuk!

– Na, mától kezdve, ameddig te itt vagy, ide be nem jöhet a férjed!

Ugy is volt. Kirúgták! Amikor hazamentem egyedül, mert neki biliárdpartija volt, úgy néztem ki, mint a cigányok kehes lovai, amelyeknek kilátszik minden oldalbordájuk. Huszonkilenc kiló voltam. Pévi, a sógornóm hazahozta a leánykát, de már szoptatni nem kellett. Kanállal, méghozzá merítőkannállal evett!

A selyemfű tovább partizott. Egy kicsit pihentem, de miután helyrejöttem, újból kezdődött előlről a verési időszak. Ha forró volt az étel azért, ha esett az eső azért, ha forró napsütés volt, azért. Apósom téglát vetett a falubelieknek, mivel hét gyermeke volt, s még mi négyen a fejükön, hát sok eledel kellett.

A selyemfű bálba járt, városokba a lányok után, így nekem is mennem kellett segíteni a téglavetésnél. Ha mondtam valamit a férjemnek, olyant kaptam, hogy a falnak estem. Ígyhát mentem és húztam a téglasablont, és a leánykák a földön sárral játszadoztak.

Istenem, Devla, mi ez, már megint leesett az állam, és én harcolok, hogy visszategyem, de nem bírom! Megyek, rohanok, hogy bújjak a sírgödörbe, de még nem engednek az emlékek és a gyermekeim. Az Isten tartsa meg Kótiszen anyósomat: ha él, ha meghalt, nyugodjék békében! Nincs annyi hajam szála, amennyi verést kapott érettem a saját fiától! Volt, vagyis van a férjemnek egy öccse, sofőr volt, vele járt az országot. Otthon hagyott két gyermek-

kel, és nem egyszer napokig kószált az országban. Az apja és az anyja terhére, pénz nélkül hagyott. Amikor hazajött, a nadrágja össze volt kenve nőügyekkel. Félttem tőle, de még jobban félttem a nemi betegségektől. Nem engedtem magam mellé, és agyonvert. Ebbe már beleszólt az apósom is: el kellett mennie az orvoshoz. Az utolsó időben borzalmasan megutáltam, a hazugságaiért is.

Különböztetnem nem bírtam soha, ha megfogtam valakit hazugsággal. Fordult a kocka mindenféle ügyben, de ez van ma is. Azóta sokat szenvedtem, mert az életemben sok hazugságot kell lenyelni!

Vert, térdre kellett állnom, és ő ütött a szíjával, amíg elfáradt. De én minden ütésre ráköptem. Ez még jobban felzavarta! Fogta a fejemet, és addig verte a falhoz, amíg elájultam, és akkor dobott vizet rám, és előlről kezdte! Mondtam, anyósom velem járta a kálváriát, a mártírok útját! Már nem bírta nézni a kínzásomat, ellopott az öregtől kétszáz lejt, és hazaküldött:

– Menj haza anyádhoz a leánykákkal együtt, mert ez a gyilkos megöl téged! Ez egy állat, te meg egy gyenge aszszony vagy!

Még sok mesélni valóm van, de most sietek. Jön a halál! De nem hagyom magam, amíg el nem mondom mindent.

Megint látom saját életemet. Brassó! Szép város, életem legszebb, legszínesebb időszaka lett volna, ha a szerb cigány békét hagy! Nagybátyám, Lőrincz Albert – az Isten nyugtassa – és az unokatestvérem, Cica, bevezettek a levéltári munka mellett egy magyar profi énekesgyűlésbe, amelynek a neve: „Rámás csizmát” volt. Délelőtt dolgoztam a levéltárban, délután mentem velük a közeli falvakba, vagy a város különböző részeibe előadásokra. Roma nótákat, méghozzá erdélyi roma nótákat énekeltem. Életem e kis részét szépen éltem azt mondhatom. Tele volt a lelkem, egész létezésem zenével! Alig vártam a délutánt, hogy hallgassam a cimbalom felemelő hangját, mintha az idők mélyéből harangok ezrei csendültek meg véremben! A hegedűk édes-mézes, csodákat rejtő hangját, sírását és kacagását. Most sokszor eszembe jut, milyen gyönyörű volt az az őszhang, ahova ezek az igazi művészek eljutottak közösen Lovász Béla zenekarvezető barátságos, kedves mosolya alatt. Az énekesek valódi barátok voltak, jóban-rosszban. És sokat tanítottak. Sok szép este, szédítő taps, ami nekem szólt: könnyeket csalt szemembe. Sok este a karom tele volt virággal; lehet azok, amelyek az esküvőmről hiányoztak.

Ismert zenészekkel és szólístákkal énekeltem, akikkel népdalok és cigánydalok, csárdások zengésével emeltük fel sok magyar és cigány bánatos, lehajtott fejét! Sok barátnőm, barátom volt, akikkel érdek nélkül jól éreztük magunkat.

A zenészek boros viccei könnyes határa készítették nem is egyszer. Minden este egy szép mesebeli világnak tűnt, minden este találtam valami újat, szépet, kedvelni valót ebben a társaságban.

Az unokabátyám, Farkas Aladár, koncertmester volt a Vígyszínháznál. Így sikerült bejutnom az előadásokra, koncertekre. Legszebb volt a Ruha és a Jehudi Menuhin összkoncertje. Eljutottam a kabaréba is. De amikor azt mondtam, Istenem, segíts, már jött a szerb és vitte a leánykákat, hogy ne fizessen gyermektartást. Vagy hozta őket, és elől kellett kezdenem több, mint tizedszer a tanítást, a tisztálkodást és sok mindent, mert ő nem tudom hányszor nőült. Ez sokáig így ment, míg nem hajsza! híján megöltem. Ha idejében ki nem verik a kést a kezemből, most ott rohadtam a börtönben egy féreg miatt. Ez kár lett volna, de elveszítettem a fejemet, amikor megláttam édesanyámat tele vérrel! Lehet, az Isten akarta, hogy így legyen!

Aztán lassan eltávolodtak a leánykái. Akármit is csináltam, sohasem volt elegendő nekik, mert nálam tanulni kellett; az apjuknál viszont szabadok voltak. Tizenhárom, tizennégy éves korukban már ismerték az életet! Még ma is, amikor szép gyermekeket látok, fojtogat a sírás. Érettük többet voltam szomorú az életben; hiába tettem meg később mindent értük. Most is sír bennem a lélek, hogy elromlott az életünk! De évekig élt bennem a borzalom, amit belém vert az uram: futottam a házassági ajánlatoktól, mint az ördögtől!

Halál, állj meg, ne siess! Még van mesélni valóm, és csak néhány lépés a síromig! Aztán jöhetsz!

Brassóban láttam meg csak, mit is veszítettem a házasságommal való harc éveiben. A kultúrámat! Azt, amit belém gyömöszöltek a régi magyar gimnázium tanárai. Köszönöm nekik! Tudom, sokan már nyugovóra tértek, Isten nyugtassa őket! Magyrosi tanító bácsi, akivel mindent játszva tanultunk meg! Óra végén úgy tudtuk a leckét, mint a Szentírást! Az Isten tartsa meg egészében!

Nagy János tanár úr megmaradt tisztán az emlékezetemben. Ő csak az újjával mutatta: „Háttal a térképnek!” Még most is tudom a tavak és vizek neveit. Egy csalis, kacagós eset jut eszembe, ami természetesen nálam, ott-hon kezdődött. Egy reggel – nem ez volt az első eset, sem az utolsó –, nem volt mit vinnem tízóraira az iskolába. Édesanyám a föld fenekéből kerített ízes kenyeret, s egy darab újságpapírba csomagolva jött vele az iskolába. Mivel óránk csak a szász templom tornyán volt, pontosan földrajzóránk alatt eljött kopogni az osztályajtón. A tanár úr szólott, hogy bejöhet, de édesanyám nem hallotta meg. Erre őkegyelme a diófa vesszővel, amely ott suhogott mindig a

kezében térképmutatónak, felállott a tanári asztal mellől, és nagyot sújtva az ajtóra, kinyitotta. Édesanyám megijedt az erős csattanástól, nem volt már ereje megmondani, mit akar, csak odanyújtotta a csomagot. A tanár úr megismerte, könnyek között kacagva jött be, és kiüldött hozzá.

Na, de miért csorognak a könnyeim? Hisz' ez az egyik szép emlékem!

Az élet, a fiatalságom csődbejutása, leányaim eltávolodása rávitt, hogy elhatározzam magam: férjhez megyek! A gyermekkori játszótársam lett a férjem, és huszonnégy év – mintha tegnap történt volna – úgy eltelt! Akartunk segíteni egymáson; mindketten lelkibetegek voltunk az első házasság után. Felneveltünk közös munkánkból hat gyermeket. Kettő a mi házasságunkból, és négy az első házasságokból. Ez sikerült, mert összetartottunk. Húsz év után, aki látott kézenfogva vele, azt mondta: „Szerelmesek”! Lehet, hogy igazuk volt! Büszkén vitt kézen fogva, ami soha nem történt meg velem! Az Isten nyugtassa! Tartott hozzám, én is hozzá. Beleoltottam azt a vasakaratomat, hogy csak kitartó munkával, becsületesen lehet legyőzni a szegénységet. És ő megértette. De elválasztott bennünket a halála! Néha az az érzésem, hogy még mindig kézen fogva vezet. Eleinte mosolygott azon, hogy írok, a végén azt mondta: „Úgy vigyázz, amikor én már nem leszek, ne légy senkinek a bilije, hanem emeld fejfel járj, mert te bírsz, mert olyan asszony vagy! Légy okos!” Én viccből visszafeleltem: Domokos! Mire azt válaszolta: „Majd meglátod, hogy igazam lesz”. Nem hittem, nem akartam elhinni, hogy elválasztja tőlem a halál!

Gyerekeim, ha majd egyszer kezetekbe kerül ez az elbeszélés, soha ne felejtsetek el, azt akarta, hogy emberek legyetek, de soha ne felejtsetek el a sádtormesét, és tartsátok tiszteltben! Így akarja Devla!

Nektek, roma lányok! A szépség olyan, mint a rózsának a harmatja: a nap mikor megsüti, elhervad. Ne hervadjatok el korán! Ne ijedjete meg az élet nehézségeitől, de mindig arra gondoljatok: Istenem, te magasságos Dévla, adj nekem egy kicsi cigányt, ha éppen akkora is csak mint az ujjam, de büszke legyen rám az úton, és szeressen engem és a gyermekeimet! Nem a pénz és a kaland a valódi élet! A család élet az, amelyben megtanulsz élni, megacélosodsz a nehézségektől, és nem is tudod felmérni, milyen nagy összetartó erő van egy szerető családban!

Jól gondoljátok meg: a szépség múlandó, de te vagy az alapja a családnak!

Mostmár takarj be halál, elfáradtam!

Rajta Gábor Irén
Románia

Fotó: Rácz Zsuzsanna

Felemás számvetés

Látszólag minden, ami történik (akár az elkerülhetetlen áremelésről van szó, akár a törvényhozásban tapasztalható zavarokról), egyre kevésbé hat a meglepetés erejével. Annak ellenére sem, hogyha például a kormányzati hatalom újraállamosító törekvései kisebb-nagyobb visszhangot mégiscsak keltenek. S nyilván némi értetlenséget is, hiszen a kiváltó okok és a valódi szándékok sokszor homályban maradnak. Ha nem így lenne, azzal a ténnyel sem kellene számolnunk, hogy a társadalomban mintha kizárólag a csendes belenyugvás végzettszerű érzése lenne úrrá. Ráadásul a feltartóztathatatlan elszegényedés, kiszolgáltatottság nap mint nap megélt eseményei sem váltanak ki túlságosan nagy ellenszegülést az állampolgárokból. Vagyis – noha a kurzusváltás visszavonhatatlan – a passzivitás és a közöny megannyi jelét érzékelhetjük.

A VÁRAKOZÁS REMÉNYTELENSÉGE

Ám ebben éppen az a riasztó, hogy a várakozás reménytelensége – amilyen mértékben a választási ígéretek egyre kevésbé válnak valóra – bénító erővel hat. Aligha lenne nehéz bizonyítani, hogy az állampolgárok egyrésze továbbra sem hisz a gyökeres változásban és a megújulásban. Mert hiába hangzik el újra és újra a polgárosodás nemes eszméje, ha éppen a megerősítő feltételek hiányoznak hozzá. Amúgy is eléggé visszatetsző, ha minduntalan polgárokról hallunk. Lassanként annyira kiürül a polgári kifejezés, hogy jelzős szerkezetben se érdemes használni már. Mert ki a polgár? Legegyszerűbben erre úgy válaszolhatnánk: akinek materiális, kulturális, szellemi és erkölcsi tartalékai vannak. Ezért is meggyőzőbb ha állampolgárosságról beszélünk, hiszen ez a kategória egyaránt tartalmazza az úgyne-

vezett civil, politikai és a társadalmi alkotóelemet. Az utóbbihoz pedig olyan jogok tartoznak, mint a biztonság, a társadalmi-kulturális részesedéshez és a civilizált életformához való jog.

MINDEN MÁSKÉPP LESZ?

Ha ezeknek a jogoknak az érvényesülését nézzük, akkor joggal mondhatjuk, hogy a társadalomnak több mint kétharmada – nyilván eltérő formában és mértékben – megfosztott helyzetben van. Ezért sem képes hinni a „minden másképp lesz vagy lehet” mozgósító erejében. Csakhogy ezzel olyan csapdahelyzet jön létre, amely fogva tart mindenkit. Azokat is, akik optimizmusukat nem akarják elveszíteni, s azokat is, akik lemondóan viszonyulnak a kialakult közállapotokhoz. Holott semmi másra nem lenne nagyobb szükség, mint annak felismerésére, hogy az újraállamosító törekvések inkább a fennálló hatalom, mint a társadalom valódi érdekeit szolgálják. Anál is inkább, mivel az elszegényedés nyomasztó valósága közepette az újraépítkezés esélyei az állampolgárok munkájában és tevékenységében rejlenek. Könnyű persze ezt kimondani, de jóval nehezebb a lehetséges optimális megoldásokat megtalálni. A gyakorlatban akora egyenlőtlenségek jöttek létre, melyek nagyrészt a nemzetgazdaság kifosztásából származnak. Gondoljunk a privatizáció máig ható következményeire, a gazdaság modernizációját kísérő manipulációkra, a kulturális és szociális intézményrendszer szétesésére, az egészségügy válságos helyzetére, az oktatást kísérő burkolt rasszizmusra.

A TÁRSADALOM KÉNYSZERPÁLYÁN ÁLL

Mert hiábavaló a reménykedés, ha a társadalom kényszerpályán áll. A piacgazdaság magasztos el-

képzelései is a növekvő infláción és a szegénységen törnek meg. S ugyanígy a halandósági ráták növekedésén, a megbetegedések gyakoriságán, illetve az erkölcsi viszonyok szétzilálódásán. S mindez nem csupán a cigányságot sújtja, hanem a társadalom azon csoportjait is, amelyek kiszolgáltatott helyzetükön képtelen változtatni. Hiába történt meg az újabb kormányváltás, ha továbbra is azt vesszük észre, hogy például anyagi jólét megteremtése sem elsősorban egyéni szorgalom, tudáson és képességen múlik, hanem – miként a köznap példák egész sora bizonyítja – inkább azon, hogy a külföldi tőkejavak megszerzésében kinek milyenek az esélyei, illetve mennyire erősek a korábbi és a jelenlegi politikai kapcsolatai. Mert ha szemernyit is bízott valaki abban, hogy a kormányzati hatalom esetleg nem építi ki a maga klientúráját, mára egyértelműen csalódnia kellett. Az a politika pedig, amely végülis úgy működik, hogy ha az állampolgárokat érintő létkérdésekben nem sikerült kiegyeznie, kompromisszumokat kötnie az érdekképviseleti szervezetekkel, vagy általában a közvéleménnyel (amihez persze ezt ismernie is kellene), akkor csupán „saját felelőségére” alakítja a politikát.

S ez a szemléletmód aligha felel meg a követhető demokráciafellógásnak. Régi és új folyamatok nyomán a magyar társadalom amúgy is igen törekeny a szolidaritás és nemzeti összefogás szempontjából. Vagyis a tűzzel játszik, aki a széthúzásra és önzésre építő érdekeket mozgósítja. Még ha ideig-óráig el is leplezheti a társadalom bajait a polgárosodásról hangzó jelszava, hosszabb távon ettől a konfliktusok és feszültségek nem csökkennek. Az ezredvéghez közeledve pedig ezt a tényt sem hagyhatjuk figyelmen kívül.

Dr. Kerékgyártó T. István

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány

1998. december 9-ei és 14-ei kuratóriumi ülés döntési listája

Pályázó szervezet	Megítélt támogatás (Ft)	VNT/VT (Ft)	A program
CKÖ, Tiszadob	—	—	sertés
Gyermekszív Nagycsaládosok Egyesülete, Tunyogmatolcs	—	sertés	
Kadarkúti Roma Szervezet, Kadarkút	—	—	sertés
Munkanélküliek és Etnikai Kisebb.Érdekv.Egy., Derecske	—	—	sertés
Létminimum Alatt Élők Társasága, Cigánd	—	—	sertés
Háromfai Roma Szervezet, Háromfa	—	—	sertés
Jóreménység Független Cigány Szervezet, Putnok	—	—	fafeldolgozás
MCDSZ, Mátészalka	—	—	sertés
Lungo Drom, Újszentmargita	—	—	sertés és marha
Vilmányi Romák Demokratikus Szervezete, Vilmány	—	—	sertés
Lungo Drom, Egerszalók	1.000.000	700.000/300.000	mikrobusz és eszközök
MCISZ, Vilmány	—	—	baromfi, tojótyúk
Lungo Drom, Kenderes	1.000.000	700.000/300.000	sertés
Kisebbségi Érdekvédelmi Szervezet, Kercseliget	—	—	sertéstartás nevelés
Lungo Drom, Igrici	—	—	sertéstartás
Lungo Drom, Zsadány	400.000	270.000/180.000	uborka
Lungo Drom, Baktalórántháza	1.000.000	600.000/400.000	nyúltenyésztés
TFFCSZ, Szikszó	—	—	sertés
MCDSZ, Hajdúszovát	—	—	birka
Lungo Drom, Fony	—	—	sertés
Lungo Drom, Tiszasüly	—	—	sertéstenyésztés, hizlalás
Kisebbségi Jogvédő Egyesület, Szolnok	1.500.000	1.500.000/—	JTP
H.H.C.F.K.E., Barcs	—	—/—	JTP
MCDSZ, Budapest	500.000	500.000/—	JTP
Lungo Drom, Borjad	—	—/—	JTP
CKÖ, Sáp	—	—/—	JTP
Kisebbségi Önk.Sz-Sz-B.Megyei Szöv. Nyíregyháza	1.429.960	1.429.960/—	JTP
Gyermekszív Nagycs.Egyes., Tunyogmatolcs	—	—/—	JTP
CKÖ, Jánosháza	—	—/—	JTP
Mo-i Cig-k Önk-i Érd. és Képv.Szerv., Jászberény	—	—/—	JTP
Nemzeti és Etnikai Kisebb.Jogvédő Iroda, Budapest	1.500.000	1.500.000/—	JTP
Segítő, Pártfogói Kezek Alapítvány, Debrecen	500.000	500.000/—	JTP
Mo-i Jogsértettekért Egyesület, Budapest	500.000	500.000/—	JTP
CKÖ, Ajka	250.000	250.000/—	JTP
Lungo Drom, Berhida	—	—/—	JTP
Cigány Vezetők Szakmai Egyesülete, Debrecen	500.000	500.000/—	JTP
Raul Wallenberg Egyesület, Szeged	—	—/—	JTP
Mo-i Cig-k Független Érdekvéd.Szöv., Pápa	600.000	600.000/—	JTP
Lungo Drom, Tatabánya	—	—/—	JTP
CKÖ, Szajla	—	—/—	JTP
CKÖ, Szentés	—	—/—	JTP
CKÖ, Kaposvár	500.000	500.000/—	JTP
CKÖ, Bogyiszló	—	—/—	JTP

Pályázó szervezet	Megítélt támogatás (Ft)	VNT/VTT (Ft)	A program
Lungo Drom, Kisvárdá	—	—/—	JTP
Mo-i Sz-B.megyei Jogért és Kult-ért Szöv., Tunyogmatolcs	500.000	500.000/—	JTP
CKÖ, Salgótarján	—	—/—	JTP
Fejér Megyei Cig-k Függszerv., Székesfehérvár	—	—/—	JTP
CKÖ, Dabas	250.000	250.000/—	JTP
Mo-i Roma Parlament, Budapest	500.000	500.000/—	JTP
CKÖ, Debrecen	—	—/—	JTP
Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület, Budapest	—	—/—	JTP
CKÖ, Makó	—	—/—	JTP
Péntru Voj Zalai Kisebbségek Jogaiért Szerv., Zalaegerszeg	250.000	250.000/—	JTP
CKÖ, Biharnagybajom	—	—/—	JTP
Független Cigány Szerv., Vízvár	—	—/—	JTP
Dél-Somogyi Cigány Képviselők Szerv., Barcs	500.000	500.000/—	JTP
CKÖ, Nagykanizsa	1.300.000	1.300.000/—	JTP
Zalai A Nostru Egyesület, Nagykanizsa	—	—/—	JTP
CKÖ, Vámospercs	—	—/—	JTP
Cigány Kult.és Közműv. Egy., Pécs	1.000.000	1.000.000/—	JTP
CKÖ, Körösszakál	—	—/—	JTP
Lungo Drom, Ónod	—	—/—	JTP
Összesen:	15.529.960	14.349.960/1.180.000	

Rövidítések: CKÖ – cigány kisebbségi önkormányzat; JTP – jogvédelmet támogató program; VNT – vissza nem térítendő támogatás; VTT – visszatérítendő támogatás

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot ír ki szállítói tevékenység elnyerésére kerti mag illetve vetőburgonya tárgykörében

Pályázhatnak azon mezőgazdasági vetőmag előállító és forgalmazó cégek, akik kedvező árfeltételek mellett konyhakerti termesztésre alkalmas kerti magokat és vetőburgonyát tudnak értékesíteni, szállítani.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány célja a mezőgazdasági termelő, forgalmazó cégek bevonásával az, hogy pályázói számára megfelelő, a kiskerti viszonyokat jól toleráló fajtákat biztosítson a szállítók révén. Az árajánlatok típusonként külön és egyben is megtehető.

A kerti magok esetében az egységcsomag a következőket tartalmazza: 2 csomag sárgarépa, 1 csomag fehérrepa, 1 csomag retek, 1 csomag vöröshagyma mag, 1 csomag paradicsom, 1 csomag paprika, 1 csomag főzőtök. (Ajánlatt ettől maximum 2 tételben eltérő összetételre is adható). Vetőburgonya esetében 25 kg-os egységzsákok biztosítását kérjük.

A leendő partnereinktől a következők szerint várjuk el pályázatuk részletezését:

- fajta, típus,
- szállítási lehetőségek,
- minőségi bizonyítványok, szabványok,
- rövidtávú szállítási lehetőség biztosítása,
- az egységcsomagok összerendezése a megadott utalás szerint,

– az ország mekkora területére, régiójára terjed ki felajánlott szolgáltatás (régió, országrész stb.)

A szállító a pályázatában jelölje meg azokat a helyeket, ahol a kiosztás lebonyolítható. Az országban – területileg clostva – minimálisan négy ilyen pont szükséges.

A pénzügyi feltételeket a nyertes szállítóval vagy szállítókkal szerződésüköt útján rögzíti a Közalapítvány.

A Kuratórium fenntartja magának a jogot arra, hogy a kerti mag és vetőburgonya tárgykörökben, illetve az egyes tárgykörökön belül regionálisan a legjobb ajánlatokat benyújtó cégekkel részszerződéseket kössön.

A pályázatok az alábbi maximált keretösszegekre nyújthatók be:

1. kerti mag esetében 6 mFt

2. vetőburgonya esetében 12 mFt. (A keretösszeg alatt az ÁfA-val növelt érték értendő.)

A pályázatok benyújthatók a Magyarországi Cigányokért Közalapítványhoz, két példányban, 1999. február 15-ig.

**Cím: 1021 Budapest,
Budakeszi út 55/d, P/5. V/2 em.
Tel/fax: 394-1852, 394-2647.**

Borsószem hercegkisasszony

Volt egyszer egy királyfi, aki hercegkisasszonyt akart feleségül venni, de nem ám holmi jöttment herceglányt, hanem olyat, aki igazán trónra termett. Bejárta az egész világot, hogy megjelje a hozzá illőt, de minden választottjában talált valami kivetnivalót. Hercegkisasszony akadt ugyan elég, de a királyfi

kételkedett benne, hogy vérbeli hercegkisasszonyok, mert mind-egyik tett valami olyasmit, ami nem illett hozzá.

Hazatért hát a királyfi a birodalmába, és igen elbúsult, hogy nem lel magához való feleséget.

Egy este szörnyű vihar kerekedett, dörgött-villámlott, az eső meg

úgy zuhogott, mintha dézsából öntötték volna. A nagy ézengésben egyszer csak megverte valaki a palota kapuját. Az öreg király maga ment kaput nyitni.

Egy hercegkisasszony állt a küszöbön. De uram teremtőm, hogy megtépázta a zuhogó esőt, meg a vad szél! A hajáról, ruhájáról patakokban szakadt a víz, a cipője orrán befolyt az eső, a sarkán meg kifolyt. S mégis azt merte mondani, hogy ő vérbeli hercegkisasszony!

– No, majd elvállik, hogy igazat mondott-e – gondolta magában az öreg királyné, de nem szólt senkinek. Bement a hálókamrába, kiemelt az ágyból minden dunnát, párnát, derékaljat, s egy szem borsót tett az ágydeszkára. Aztán rárakott a borsószemre húsz derékaljat, azokra meg húsz vastag pehelydunnát, s odavezette éjjeli hálásra a hercegkisasszonyt.

Reggel aztán megkérdezte tőle, hogy esett az alvás.

– Egy szemhunyaszt sem aludtam – panaszkolta a hercegkisasszony. – Isten tudja, mi volt abban az ágyban! Egész éjjel nyomott valami, akármelyik oldalamra fordultam. Csupa kék-zöld folt a testem. Restellem megmondani, de sosem volt még ilyen kényelmetlen ágyam!

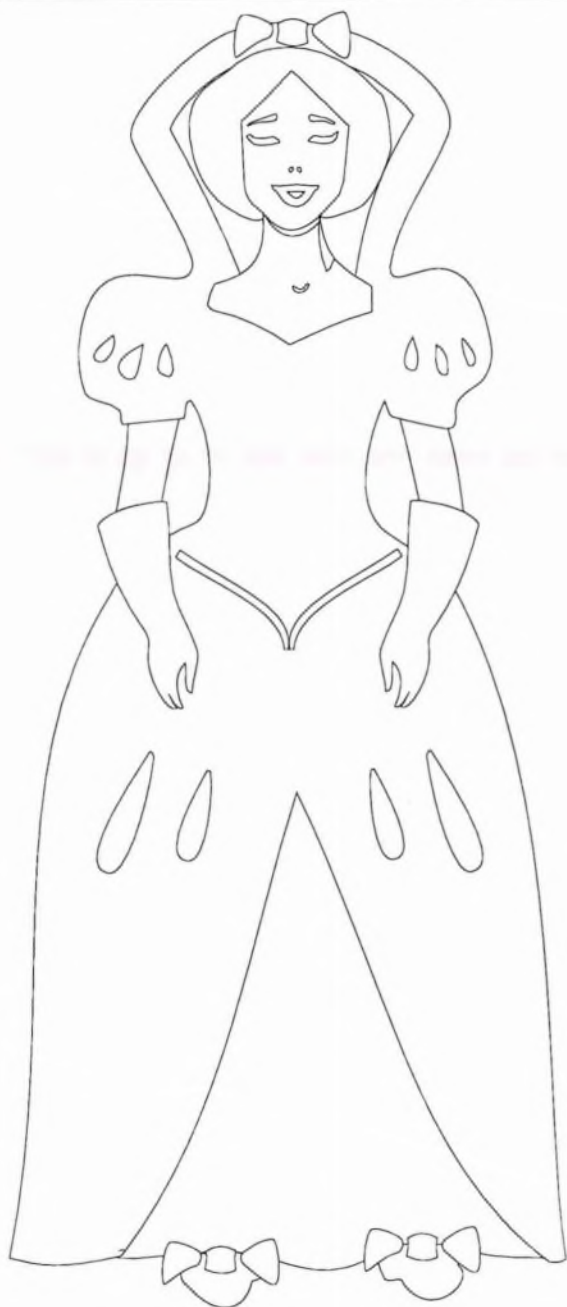
Most már aztán láthatták, hogy vérbeli hercegkisasszony a vendégük, mert húsz derékaljon és húsz pehelydunnán keresztül is megérezte azt a kicsi borsószemet. Csak egy javából való, igazi hercegkisasszony lehet ilyen kényes. A királyfi nyomban feleségül vette, úgy megörült, hogy igazi hercegkisasszonyra akadt.

A borsószem meg a királyi kincseskamrába került, ott mutogatják mind a mai napig, ha ugyan azóta el nem lopta valaki.

Aki nem hiszi, járjon utána!

*

Kedves Gyerekek! Színezzétek ki az illusztrációt, és küldjétek be szerkesztőségünkbe! A legszebb „alkotásokat” meglepetés ajándékkal jutalmazzuk.

F E J T Ö R Ö K

Kedves Gyerekek!

Vége a téli szünidőnek, ismét kezdődnek az izgalmas iskolai napok. Nehányan, remélem, már gondoltok arra is, hogy nemsokára elérkezik az első félévi tanulmányi munkátok értékelése. Tanuljatok, hajtsatok rá, még van időtök! Fejtörőink, rejtvényeink megfejtése segítik gondolkodási készségeket, próbáljátok ki!

NÉVNAPOK JANUÁRBAN

Ha a szívben lévő betűket helyesen olvassátok össze, négy nevet kaptok. Ezeket küldjétek be!

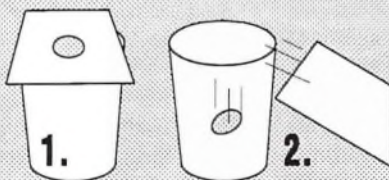
Találós
kérdések

1. Hogy helyesebb: nyugaton vagy nyugottan kel fel a nap?
2. Mikor fekszel, ő akkor kél, egyszer egész, máskor csak fél. Nincsen tüze, mégis lámpás, a vándornak szinte áldás. Mi az?
3. Kék mezőben szép ezüstnyáj legelész, közöttte egy fényes pásztor heverész. Mi az?

Próbáld ki, kísérletezz!

Feladat: Egy pohárra egy lapos keménypapírt tégy, arra egy pénzérmét!

Ezután szólítsd fel a barátaidat, hogy úgy juttassák bele a pohárba a pénzdarabot, hogy sem a papírt, sem a pénzt, de a poharakat sem szabad megfogni! Hogyan kerül a pénz a pohárba?

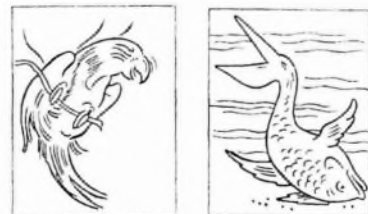
Betűdominó

A dominókat úgy kell egymás mellé rakni, hogy a betűk folyamatosan olvasva két magyar költőnk nevét adják:

TÓTÁGAS

Ha az alábbi képeket alaposan megnézték, fejjel lefelé fordítva is megvizsgálják, rájöttek, hogy mind a két kép két-két élőlényt ábrázol.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet általános iskolák alsó tagozatai részére egészségmegőrzési erdei iskolában való részvételre.

Az erdei iskola helyszíne: Környebánya, Ifjúsági és Gyermekeküldő

Pályázható turnusok: 1999. II. 16–20., III. 22–26., III. 29–IV. 2., IV. 6–10., IV. 12–16., illetve 1999. IX. 6–10., IX. 27–X. 1., X. 4–8., X. 11–15., X. 18–22., X. 25–29., XI. 1–5., XI. 8–12., XI. 15–19., XI. 22–26. (Az időpontokra vonatkozó döntést a Kuratórium hozza meg a pályázók igényeinek figyelembe vételével.)

Az erdei iskolában olyan 30 fős osztályok vagy alsó tagozatos tanulókból összeállított olyan 30 fős csoportok vehetnek részt, amelyekben a magukat cigány/roma származásúnak vallók aránya meghaladja a 60 százalékot. A csoportokat 2 fő pedagógus kísérheti el.

Az erdei táborban való részvétel ingyenes, a táborozás, napi ötszöri étkezés, helyi túravezető költségeit a Közalapítvány vállalja. Igény szerint a pályázó kérheti az oda-visszautazási költségek utólagos megtérítését is.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó általános iskola illetve az érintett gyermekek lakóhelyének rövid leírását,
- az iskolában a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében végzett eddigi tevékenység ismertetését,
- az erdei tábor során megvalósítandó egészségmegőrzési program leírását,
- az iskola illetékes vezetőjének előzetes hozzájárulását ahhoz, hogy a csoport a Kuratórium által esetlegesen megítélendő bármely fenti időponthoz részt vehet a táborban.

Egy iskolából csak egy osztály vagy csoport pályázhat. Előnyt élveznek azok a pályázatok, amelyekhez a helyi cigány kisebbségi önkormányzat, roma kisebbségi szöszölő vagy helyi cigány társadalmi szervezet ajánlását csatolják.

A pályázatok benyújtásának határideje: 1999. február 15.

A pályázatokat egy példányban – adatlap nélkül – lehet beküldeni az alábbi címre:

Magyarországi Cigányokért Közalapítvány
1021 Budapest, Budakeszi út 55/d, P/5, V/2.
Tel/fax: 394-2647, 394-1852.

ÚJABB TAGSZERVEZET

Cibakházán 1998. december 2-án a Lungo Drom Országos Érdekvédelmi és Polgári Szövetségnek újabb tagszervezete alakult meg. A szervezet 24 fős létszámmal alakult, jelenleg 36 fő a tagok létszáma. Az alakuló ülésen elnöknek **Rácz Lajosné**t, alelnöknek **Nagyhajú Ferencet** és **Rácz Lajost** választották. A megválasztott vezetők tagjai, képviselői a helyi kisebbségi önkormányzatnak is.

A szövetség alapvető célja a rászoruló cigány családok érdekképviselete. Ezen kívül megpróbál munkahelyet teremteni és segíteni a családon belüli ügyes-bajos dolgok elintézésében is. Rácz Lajosné szeretné a cigány gyerekeket és szülőket elvinni kirándulni, nyáron pedig – ha minden jól megy – néhány napra üdülést szervez. Remélhetőleg a szervezet hosszú távon fog működni és eredményesen fogja a cibakházi romákat képviselni.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány pályázatot hirdet kedvezményes kerti mag és vetőburgonya biztosítására, az arra rászoruló cigány családok számára.

A programhoz csatlakozó családoknak művelésre alkalmas nagyságú és megfelelően előkészített saját vagy bérelt földterülettel kell rendelkezniük.

Cél az, hogy a pályázók a család szükségletére zöldség és burgonya termelésére megfelelő kertet alakítsanak ki.

A pályázatot benyújthatja:

- települési CKÖ,
- települési önkormányzat,
- cigány szervezetek, cigányokért tenni akaró alapítványok.

A pályázók a pályázati program megvalósulásáért teljes anyagi felelősséggel tartoznak.

A pályázatnak tartalmaznia kell: - az érintett családok listáját, névvel, címmel, földterület nagyságával megjelölve, a család fő aláírásával.

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány támogatása természetbeni. Egy család részére kerti magból 8 féle növényt tartalmazó csomag, vetőburgonyából 50 kg pályázható. A pályázónak hozzá kell járulnia a beszerzéshez.

A burgonya vetőmaghoz 10 Ft-tal kg-onként, míg a kerti mag egységcsomagjéért 150 Ft-tal. Az igényelt mennyiségnek megfelelő önrész összegét a pályázattal felelős gyűjti össze a családoktól, a támogatás elnyerése után. Az önrészt a pályázat elnyerése után a Közalapítványhoz befizetik. A szállítási költség a Közalapítvány által kijelölt elosztó központtól a pályázót terhel.

Művelési költségre támogatás ebben a pályázati formában nem igényelhető, arra a „megélhetési” programon belül van lehetőség külön pályázatban. A pályázatok a beérkezés sorrendjében, a készlet erejéig eléghetők ki. Egy településről csak egy pályázatot fogadunk.

A pályázat beérkezési határideje: 1999. február 15. A hiányosan vagy késve érkezett pályázatokkal a Közalapítvány nem foglalkozik, azokról értesítést nem küld.

A pályázatok benyújthatók a Magyarországi Cigányokért Közalapítványhoz, két példányban.

Cím: 1021 Budapest, Budakeszi út 55/d, P/5. ép. V/2.

Tel/fax: 395- 1852, 394-2647.

A burgonya vetőgumó étkezésre nem alkalmas. Emberi fogyasztás esetén súlyos mérgezést okoz! A pályázó köteles együttműködni a Közalapítvány által felajánlott képzésben és szaktanácsadásban.

KÖZLEMÉNY

A Magyarországi Cigányokért Közalapítvány Kuratóriuma 1999. január 5-i ülésének döntése alapján tájékoztatja tisztelt partnereit, hogy az 1998. évi „megélhetést biztosító termelői tevékenységre irányuló programok támogatása céljára” kiírt pályázati felhívását további intézkedésig meghosszabbítja, azzal, hogy a pályázati kiírásra sertéstartásra vonatkozó pályázat nem nyújtható be.

Országos vásárok naptára

1999. január-február hóra

R Ö V I D Í T É S E K

av. = autóvásár
bv. = búcsúvásár
csv. = cserépvásár
kjav. = közúti jármű vásár
kuv. = kutyavásár
LNv. = Lovas Napok vására
mgv. = munkagép vásár
nmv. = népművészeti vásár
oá. = országos állatvásár
oák. = országos állat- és kirakó vásár
ok. = országos kirakó vásár
osk. = országos sertés- és kirakó vásár
r. = régiségvásár
tbv. = termékbemutató és vásár
üv. = ünnepi vásár

Január 16., szombat

Csorna av.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc ok.
Pécs ok.
Vác av.

Január 17., vasárnap

Böhönye oák.
Heves oák.
Heves av+mgv.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc av.
Mórahalm oák.
Pécs oák.
Pécs av.
Pilis oák.
Szeged-Cserepes sor av.
Szolnok av.
Tiszakécske oák.
Vác oák.

Január 18., hétfő

Egyek oák.
Szendrő oák.

Január 20., szerda

Miskolc osk.

Január 21., csütörtök

Szeged-Cserepes sor ok.

Január 22., péntek

Miskolc ok.

Január 23., szombat

Csorna av.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc ok.
Pécs ok.
Vác av.

Január 24., vasárnap

Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Kunmadaras oák.
Miskolc av.
Pécs oák.
Pécs av.
Szeged-Cserepes sor av.
Szolnok av.

Január 25., hétfő

Kapuvár ok.
Szécsény oák.
Verpelét oák.

Január 27., szerda

Miskolc osk.

Január 28., csütörtök

Szany ok.
Szeged-Cserepes sor ok.

Január 29., péntek

Déaványa oá.

Január 30., szombat

Csanytelek oák.
Csoma av.
Jászárokszállás oák.
Kapuvár oá.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Mindszent oák.
Miskolc ok.
Pécs ok.
Vác av.

Január 31., vasárnap

Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc av.
Nagykátá oák.
Örkény oák.
Pécs oák.
Pécs av.
Szeged-Cserepes sor av.
Szolnok av.

Február 1., hétfő

Csongrád oá.

Február 2., kedd

Bátonyterenye oák.
Cegléd oá.
Nagykanizsa oák.
Pápa oá.

Február 3., szerda

Miskolc oák.

Február 4., csütörtök

Celldömök ok.
Ónod oák.
Szeged-Cserepes sor ok.
Vésztő oák.

Február 5., péntek

Gyula oák.
Miskolc ok.
Pécs R.

Február 6., szombat

Abony oá.
Békéscsaba oák.
Csoma av.
Kaposvár av.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Komló oák.
Komló av.
Magyamándor oák.
Miskolc ok.
Pécs ok.
Pécs R.
Pécs av.
Vác kjv.

Február 7., vasárnap

Albertirsa oák.
Albertirsa av.
Jászapáti oák.
Kaposvár ok.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Kiskunhalas oák.
Kiskunhalas av.
Kiskunhalas kuv.
Lajosmizse oák.
Miskolc av.
Nagykörös av.
Pápa kjv.
Szeged-Cserepes sor kjv.
Szeghalom oák.

Szolnok av.
Tiszakécske av.

Február 9., kedd

Zalaegerszeg oák.

Február 10., szerda

Csorna oá.
Makó oá.
Mezőcsát oák.
Miskolc osk.

Február 11., csütörtök

Komádi oá.
Szeged-Cserepes sor ok.

Február 12., péntek

Miskolc ok.
Sásd oák.

Február 13., szombat

Dunapataj oák.
Jászberény oák.
Kaposvár av.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc ok.
Ózd oák.
Pécs ok.
Vác kjv.

Február 14., vasárnap

Dabas oák.
Dabas av.
Dombóvár ok.
Farmos oák.
Gyomaendrőd oák.
Jászalsószentgyörgy oák.
Jászfákóhalma oák.
Kaposvár ok.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Kiskunfélegyháza oák.
Miskolc av.
Pásztó oák.
Pécs oák.
Pécs av.
Szeged-Cserepes sor kjv.

Szekszárd oák.
Szentés oá.
Szolnok av.
Zalaegerszeg av.

Február 15., hétfő

Csorna ok.
Szil ok.

Február 16., kedd

Fertőszentmiklós oák.

Február 17., szerda

Jánoshalma oák.
Miskolc osk.

Február 18., csütörtök

Ragály oák.
Szeged-Cserepes sor ok.

Február 19., péntek

Miskolc ok.

Február 20., szombat

Kaposvár av.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Mezőberény oák.
Miskolc ok.
Mohács oák.
Pécs ok.
Sárbogárd oák.
Vác kjv.

Február 21., vasárnap

Böhönye oák.
Heves oák.
Heves av+mgv.
Jáskisér oák.
Kaposvár ok.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Kunszentmiklós oák.
Miskolc av.
Mórahalm oák.
Pécs oák.
Pécs av.
Romhány oák.
Szeged-Cserepes sor kjv.

Szolnok av.
Tiszakécske oák.
Vác oák.

Február 23., kedd

Pincehely oák.

Február 24., szerda

Miskolc osk.

Február 25., csüt.

Szany ok.
Szeged-Cserepes sor ok.

Február 26., péntek

Déaványa oá.
Miskolc ok.

Február 27., szombat

Jászárokszállás oák.
Kaposvár av.
Kapuvár oá.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Mezőberény av+mgv.
Miskolc ok.
Pécs ok.
Vác kjv.

Február 28., vasárnap

Békésszentmárton oák.
Kaposvár ok.
Kecskemét ok.
Kecskemét kjv.
Miskolc av.
Nagykátá oák.
Pásztó av.
Pécs oák.
Pécs av.
Szeged-Cserepes sor kjv.
Szekszárd oák.
Szeghalom av.
Szolnok av.

A vásárnaplót
összeállította:
Wilhelm István

